

Grau de Llengües i Literatures Modernes

(Anglès i Català)

Treball de Fi de Grau

Curs 2015-2016

L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa:

On, qui i per què

Alba Ferran Bagur

Tutors: Clàudia Pons Moll

Josep Vidal Arráez

Francesc Xavier Vila i Moreno

Barcelona, juny del 2016

Agraïments

Primer de tot agrair a la Marina haver-me impulsat a seguir aquest camí, gràcies a ella he fet un treball amb el que he gaudit i après per igual. Agrair també l'ajuda rebuda per part dels tres tutors, Josep Vidal, Clàudia Pons i Francesc Xavier Vila, cada un de vosaltres ha fet que aquest treball fos possible. Gràcies a la Marta per tota l'ajuda amb la part estadística i a la resta de la família pel seu suport, sobretot els darrers dies. Finalment, gràcies també a tota la gent de Tolosa de Llenguadoc que ha participat en aquest estudi i m'ha ajudat en el meu recorregut.

Índex

1. Introducció.....	4
2. Marc teòric.....	6
2.1. L'ensenyament de llengües fora del domini lingüístic.....	6
2.2. L'ensenyament del català a l'estranger.....	8
3. Metodologia.....	12
3.1. Instruments.....	12
3.2. Creació de l'entrevista i el qüestionari.....	13
3.3. Tractament de les dades.....	15
4. Resultats.....	17
4.1. L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa.....	17
4.1.1. L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa al llarg de la història.....	17
4.1.2. Promoció del català a Tolosa.....	19
4.1.3. L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa avui dia.....	20
4.2. Perfils dels estudiants de català.....	22
5. Conclusions.....	30
6. Limitacions i possibles futures línies d'investigació.....	31
7. Bibliografia.....	32
8. Annexes.....	35
8.1. Qüestionari.....	35
8.2. Entrevistes.....	41
8.3. Dades aportades pels entrevistats.....	69
8.4. Càlculs estadístics.....	71

1. Introducció

Més de 10 milions de persones parlen el català (Sorolla, 2012: 17-18). L'interès per aquesta llengua no només s'estén a territoris catalanoparlants, sinó que gent de països d'arreu, alguns tan allunyats com Corea del Sud o Brasil, s'interessen pel català i l'aprenen. La plataforma parla.cat, pàgina web dedicada a l'ensenyament-aprenentatge del català, compta amb més de 180.000 inscrits, més de 6.000 persones estudien el català a l'estranger (Generalitat de Catalunya 2014: 3) i a nivell europeu, el català "és la llengua amb més parlants de les no oficials". Aquestes xifres confirmen una atracció pel català força estesa. L'estudi fet per Manuel (2014) exposa quines són les motivacions principals dels estudiants universitaris a l'estranger per aprendre català, però no s'ha trobat cap estudi sobre els motius que fan que diferents centres ofereixin cursos de català, ni cap estudi que tingui en compte la resta d'estudiants estrangers que decideixen aprendre el català a l'exterior fora de la universitat. Tampoc no es coneix cap estudi que descrigui l'ensenyament-aprenentatge del català en una localitat estrangera concreta, tenint en compte totes les entitats involucrades i tots els estudiants.

És per això que resulta interessant un estudi sobre l'ensenyament-aprenentatge del català en una ciutat concreta. Aquest treball està basat a Tolosa de Llenguadoc. En aquesta localització, propera a territoris catalanoparlants, però on el català no és llengua regional, s'ha trobat un interès remarcable per aprendre la llengua catalana, amb més de 250 persones aprenent-la. Aquest treball pretén respondre quins són els centres que ofereixen cursos de català, perquè ho fan, com es promou aquesta llengua i qui l'estudia i perquè. La intenció és analitzar si hi ha un perfil concret d'estudiants de català (coincident o no en les diferents institucions), si hi ha una motivació principal per ensenyar-aprendre català a Tolosa i quina ha estat l'evolució d'aquests estudis al llarg del temps.

Es pressuposa que la proximitat de Tolosa a Andorra i Catalunya és un dels factors clau a l'hora de suscitar interès pel català, llengua oficial a tots dos països. De manera similar, aquesta proximitat pot haver afavorit que emigrants amb orígens catalans s'hagin establert a Tolosa al llarg del temps i ells mateixos, o els seus descendents, siguin els que avui dia s'interessen per aprendre-ensenyar català a aquesta ciutat.

En concret, l'objectiu general d'aquest estudi és descriure l'estat de l'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa de Llenguadoc des de dues perspectives, la institucional i la dels participants. Des del punt de vista institucional es vol descobrir qui realitza aquest ensenyament del català, qui hi dóna suport, per què i com ho fan.

Des del punt de vista dels participants, els estudiant de català, es vol descriure com són i què els motiva a aprendre el català. Aquest objectiu general es concreta en els següents objectius específics: conèixer l'evolució de l'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa i estimar-ne l'evolució; descriure i comparar l'ensenyament del català als diferents centres; definir i comparar el perfil dels estudiants de català a Tolosa, i determinar quina és la promoció del català que es duu a terme.

Aquest treball s'emmarca dins la sociolingüística. Es parteix dels coneixements sobre l'ensenyament de llengües estrangeres i en concret sobre l'ensenyament del català a l'estranger exposats al marc teòric. Amb la metodologia descrita al corresponent apartat s'arriben als resultats que mostren com a Tolosa són els emigrants catalans qui prenen la iniciativa d'ensenyar català (excepte en el cas de l'Instituto Cervantes) i que els estudis de català van en increment, augmentant el nombre d'alumnes any rere any. Aquest alumnat respon a dos perfils diferents en funció de l'edat, que alhora determina en gran mesura el centre d'estudis on s'aprèn el català i les motivacions per fer-ho. A més, la promoció del català sembla tenir un paper important en l'èxit d'aquests estudis en un territori on no és llengua oficial ni regional.

2. Marc teòric

L'ensenyament d'una llengua fa possible el seu manteniment i la seva extensió. És per això que aquest és un dels camps d'estudi de la sociolingüística, i els sociolingüistes catalans no en són una excepció (Boix i Vila 1998: 34). En el cas de la llengua catalana, el català s'ensenyava no tan sols per tot el territori de parla catalana (Catalunya, les Illes Balears, València, la Franja de Ponent a l'Aragó, Catalunya Nord, Andorra i l'Alguer), sinó també fora del domini lingüístic. Unes 6000 persones a tot el món estudien el català (Fernández 2016), ja sigui en universitats, comunitats catalanes a l'exterior o en altres centres educatius com l'Instituto Cervantes. A aquesta xifra caldria afegir tots aquells estudiants que aprenen català sense la mediació d'un centre, ja sigui amb professors privats o de manera autònoma, però no hi ha cap estudi que reveli aquesta quantitat, difícil d'obtenir.

2.1. L'ensenyament de llengües fora del domini lingüístic

Quan s'aprèn una llengua que no és la pròpia es pot distingir entre llengua estrangera (LE) i segona llengua (L2), segons si la llengua s'estudia fora del domini lingüístic (LE) o en un país on és llengua oficial o autòctona (L2) (Centro Virtual Cervantes 2016). Tal com exposa Dörnyei (2005: 97) (*apud* Manuel 2014: 11-12), el més corrent a l'hora d'aprendre una llengua que no és la materna és fer-ho fora del domini lingüístic, és a dir, aprendre una llengua estrangera. L'evolució mundial dels darrers anys ha fet incrementar el nombre d'estudiants de llengües estrangeres arreu del món. Si bé fa anys l'aprenentatge de llengües restava circumscrit a aquelles persones que treballen amb la llengua, avui dia aquests estudis s'han generalitzat i gent de totes les disciplines estudia llengües, sobretot l'anglès (Delivry-Plard, Faure i Brudermann 2013: 11). En un inici hi havia un èmfasi en les llengües clàssiques i en les llengües veïnes, però actualment l'anglès és la primera llengua apresada com a llengua estrangera. La supremacia de l'anglès es deu al seu rol de *lingua franca* i a ser un requisit en diversos estudis universitaris i post-universitaris arreu del món. L'aprenentatge de llengües també s'ha estès geogràficament i ha arribat a països on fins ara no hi havia tradició (Pauwels 2013: 20-21).

Algunes organitzacions internacionals, com la Comissió Europea i el Consell d'Europa, són conscients d'aquest increment en l'ensenyament-aprenentatge de llengües i han fet estudis i desenvolupat eines de cara a la formació de mestres de llengües (Pauwels 2013: 33). També s'han desenvolupat mitjans per unificar l'ensenyament-aprenentatge en general (procés Bolonya, reforma universitària...) i de les llengües en concret

(MERC- Marc Europeu de Referència Comuna per a les llengües) (Delivry-Plard, Faure i Brudermann 2013: 11). El MERC, en el seu 3r capítol, proposa els nivells comuns de referència per establir el domini d'una llengua (Consell d'Europa 2003: 41). Aquests nivells són emprats arreu d'Europa en els diferents centres d'ensenyament-aprenentatge de llengües.

Els centres d'ensenyament-aprenentatge de llengües estrangeres per excel·lència són les universitats. Gairebé des dels seus inicis les universitats ofereixen cursos de llengües estrangeres (Pauwels 2013: 19). Les condicions d'ensenyament, però, han canviat molt en els últims decennis. La massificació de l'educació, el desenvolupament de la mobilitat i els intercanvis internacionals, l'accés a la informació, als mitjans de comunicació i a les noves tecnologies i la fàcil exposició a llengües estrangeres, entre d'altres, han fet modificar el context d'ensenyament-aprenentatge. Això ha provocat canvis en els currículums i en l'estructura dels cursos (Defays 2013: 39 i Pauwels 2013: 19). Al mateix temps, les universitats han multiplicat les seves funcions, esdevenint alhora "centres d'ensenyament, d'auto-formació, d'avaluació, de preparació i d'examinació de proves de nivell lingüístic, (...) de documentació i de formació cultural i intercultural (...) on gent de tots els àmbits es prepara per exercir el seu ofici a l'estranger"(Defays 2013: 42).

El mètode d'ensenyament també ha evolucionat. Fins al s. XX predominava un ensenyament conegut com a "grammar-translation". L'aprenentatge se centrava en l'estudi de la gramàtica de la llengua, la memorització de vocabulari i la traducció d'escrits a la llengua materna dels aprenents. Aquesta metodologia, però, fou qüestionada i al s. XX es comencen a estendre alternatives a aquest tipus d'aprenentatge. Aquestes noves metodologies, que anteposen l'adquisició d'una llengua a l'estudi d'aquesta, són fruit de diversos avenços socials. El desenvolupament de la lingüística i la seva branca focalitzada en l'aprenentatge de llengües, les noves teories sobre el llenguatge i la seva adquisició, els nous estudis en pedagogia i l'impacte sociopolític d'esdeveniments mundials contribueixen a un nou enfocament de l'ensenyament-aprenentatge de llengües molt més centrat en l'alumne i les seves capacitats. L'aplicació a les universitats, però, no ha estat uniforme i varia en funció de la llengua ensenyada, el tipus de curs, la universitat i la formació i motivació del professorat. Malauradament no hi ha estudis comparables sobre l'ensenyament a les diferents universitats (Pauwels 2013: 21-23).

El perfil del professorat i de l'alumnat tampoc no és uniforme. La formació del professorat és diversa. Com a professors de llengües estrangeres podem trobar tant nadius com no nadius, amb o sense experiència en l'ensenyament (ja sigui a nivell general o de llengües), gent amb o sense formació en l'ensenyament i assistents de

conversa. Pel que fa a l'alumnat, la massificació i internacionalització dels estudis universitaris ha provocat que a les aules s'hi trobin alumnes d'una gran varietat quant al bagatge lingüístic, a les competències lingüístiques, a les experiències i contacte amb les llengües i a les motivacions i actituds per estudiar-les. Un estudi fet a l'alumnat de llengües confirma un canvi significatiu en el seu bagatge lingüístic. Gran part de l'alumnat que arriba a la universitat compta amb algun grau de bilingüisme o fins i tot de plurilingüisme adquirit formalment o informalment. (Pauwels 2013: 23-25) A més la relació entre professor-estudiant també ha canviat, l'estudiant "ja no té el mateix respecte incondicional pel professor"; els estudiants, com a conseqüència de la seva exposició constant als mitjans de comunicació, no es concentren ni presten atenció tan fàcilment i això obliga el professor a ensenyar de manera concreta i alhora atractiva (Defays 2013: 41).

2.2. L'ensenyament del català a l'estranger

L'ensenyament del català dins i fora del domini lingüístic en garanteix l'extensió i consolidació. És per aquest motiu que un dels principals objectius de la projecció exterior del català és el seu ensenyament a l'estranger (Franquesa 2007: 125). Aquest ensenyament es duu a terme principalment a les universitats, però també s'imparteixen classes de català als centres Cervantes i a les Comunitats Catalanes a l'Exterior (Balagué 2007: 18).

En un inici, l'ensenyament de català a l'estranger va sorgir a partir de professors catalans a l'exili que volien donar a conèixer la seva llengua. L'any 1988 la Generalitat de Catalunya s'hi va involucrar i va començar a coordinar i apostar per aquests estudis en universitats d'altres països. Amb la creació de la Comissió de Lectorats entre el departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació i el de Cultura es van consolidar les bases del que avui dia és la Xarxa de lectors de català. Aquesta comissió pretenia "coordinar i donar informació i suport als lectorats de català a les universitats situades fora de l'àmbit territorial de Catalunya" i "estudiar i elaborar propostes de creació de lectorats de català" a altres universitats. L'any 2002 l'Institut Ramon Llull va substituir la Generalitat en la seva tasca i va assumir la coordinació de la Xarxa de lectorats, dissolent la prèvia Comissió de Lectorats. (Balagué 2007: 14 i Franquesa 2007: 124-125).

Quan la Generalitat es va implicar en els estudis de català a l'exterior, el curs 1987-88, participaven en aquesta empresa 8 universitats de 3 països diferents: Alemanya, Bèlgica i Rússia (Franquesa 2007: 125 i Balagué 2007: 14). Cada any, però, s'han anat

incorporant noves universitats que ho han anat sol·licitant. Així, l'any passat, amb la incorporació de la Universitat de São Paulo al Brasil i la Universitat d'Estudis Estrangers, a Pequín, la Xarxa universitària d'estudis catalans a l'exterior ja compta amb 150 universitats a 30 països. El 2015 es va incorporar també el Govern Balear als òrgans de govern de l'Institut Ramon Llull, reforçant el paper de la institució com a "agència de projecció internacional de la llengua i la cultura catalana de tots els territoris de parla catalana" (Institut Ramon Llull 2016: 5). La tasca de l'Institut Ramon Llull consisteix en finançar una part o el total del professorat en 88 de les 150 universitats de la Xarxa i donar suport pedagògic i assessorament (Balagué 2007: 14). Sorprenentment, "aprendre català a l'estranger és actualment més fàcil que intentar fer-ho en alguna universitat de l'Estat espanyol fora de Catalunya, les Illes Balears o el País Valencià" (Nopca 2009: 32).

Pel que fa als estudis de català a les universitats de fora del domini lingüístic, la majoria d'assignatures dels lectorats són de llengua (84%), però també s'imparteixen assignatures de cultura (9%) i literatura (7%). Els estudis de català s'emmarquen dins de branques d'ensenyament de llengües i cultures romàniques com ara Filologia romànica, Estudis hispànics, Estudis ibèrics o Llengües modernes o estrangeres, en general com a assignatures optatives. Als lectors de català se'ls demana com a requisit ser llicenciats en Filologia Catalana i/o disposar del Certificat de coneixements superiors de llengua catalana. Quant als nivells, "els alumnes es concentren especialment en el nivell bàsic", amb un 70% dels estudiants al nivell bàsic, 18% a l'elemental, 9% al nivell intermedi, 2% al nivell de suficiència i només un 1% al nivell superior (Franquesa 2007: 127-128). L'Institut Ramon Llull va registrar el darrer curs 6203 matrícules en cursos de català de la Xarxa de Lectorats, corresponents a 3813 estudiants, "la majoria dels quals cursen els estudis a França (883), el Regne Unit (635) i Alemanya (631)". Dinou universitats ofereixen especialitzacions en estudis catalans ja sigui a nivell de menció, com és el cas de Mont-Real i Massachusetts, o de grau sencer com a Bucarest i Tolosa. A la Universitat de Brno, República Txeca, s'ha començat a oferir el Grau en Llengua i Literatura Catalanes i "L'èxit s'ha fet palès amb la preinscripció de cent estudiants, dels quals 30 han estat seleccionats per cursar aquests estudis" (Institut Ramon Llull 2016: 42-43).

El català, però, no només s'ensenyava a les universitats, sinó que també s'imparteix a 50 Comunitats Catalanes de l'Exterior (CCE)(Generalitat de Catalunya 2016) i s'ofereixen cursos, si hi ha prou demanda, a 16 dels 76 Instituts Cervantes al món (Instituto Cervantes 2016). Altres centres que ofereixen cursos de català són alguna Escola Oficial d'Idiomes i algunes Delegacions del Govern de la Generalitat en actiu com la de Madrid o el Marroc (Franquesa 2007: 129). L'Institut Ramon Llull també ajuda "associacions i entitats sense finalitat de lucre" a organitzar cursos de llengua catalana

i, igual que a les universitats, els facilita recursos lingüístics i didàctics en diversos suports, els assessora i els proporciona materials específics per a la formació del professorat especialitzat en l'ensenyament del català com a llengua estrangera (Franquesa 2007: 129).

Les Comunitats Catalanes de l'Exterior "són entitats privades constituïdes per catalans o catalanòfils arreu del món (casals, associacions, centres catalans, agrupacions acadèmiques i empresarials, etc.) que la Generalitat de Catalunya ha reconegut a través d'un acord del Govern, prèvia sol·licitud de l'entitat, i d'acord amb la Llei 18/1996, de 27 de desembre, de relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior" (Generalitat de Catalunya 2016). Hi ha 85 CCE registrades a la Generalitat de Catalunya, per tant, una mica més de la meitat són centres d'ensenyament de la nostra llengua. Un nombre que sembla anar en augment si el comparem amb les dades del 2005 i el 2007 amb 27 i 42 centres, respectivament, on s'ensenyava català (Balagué 2007: 19).

L'Instituto Cervantes es una institució pública espanyola creada el 1991 "per promoure universalment l'ensenyament, l'estudi i l'ús de l'espanyol i contribuir a la difusió de les cultures hispàniques a l'exterior". El seu primer objectiu és "organitzar cursos generals i especials de llengua espanyola, així com de les llengües cooficials d'Espanya" (Instituto Cervantes 2016). És per això que alguns dels seus centres també ofereixen classes de català a diversos estats del món.

Tot i la sorpresa que per alguns suposa que gent d'arreu del món s'interessi pel català, els motius dels estudiants per aprendre la nostra llengua són diversos. Alguns l'estudien perquè han fet o volen fer un Erasmus a terres de parla catalana, altres per comunicar-se amb catalans (parella, amics, empreses catalanes...), per curiositat, per aprendre una altra llengua, perquè forma part dels seus estudis, per turisme, per la literatura i/o cultura catalana i/o per voler anar a viure a territoris catalans, entre d'altres (Balagué 2007:15, Franquesa 2007: 130-131, Manuel 2014: 27-28 i Nopca 2009: 34). En el seu estudi fet al 2014, Manuel revela els principals factors que fan que estudiants universitaris de tot el món s'inscriguin en assignatures de català. Aquests factors són: l'interès en la societat catalana, el desig de viure en un territori de parla catalana, l'interès per la llengua catalana com a valor afegit i l'interès per les llengües en general. Els participants de l'estudi també van revelar actituds positives de cara a l'aprenentatge del català, mostrant que l'aprenentatge del català és una experiència positiva en general. (Manuel 2014: p. 33).

Una gran part dels estudiants de català a l'estranger volen acreditar el seu nivell. És per això que molts d'ells s'inscriuen a les "proves que convoca l'Institut Ramon Llull,

organisme avaluador fora del domini lingüístic” per obtenir una certificació del seu nivell (Franquesa 2007: p. 131). Els nivells establerts per aquestes proves es corresponen amb els nivells del Marc Europeu comú de referència per a les llengües (Institut Ramon Llull 2016: 42). Les proves per a la certificació dels coneixements de català el curs 2015-16 es van dur a terme en 67 localitats de 26 països i es van registrar 905 inscrits, 767 dels quals s’hi van presentar i 623 en van resultar aptes. La distribució d’examinands per nivells va ser la següent: “249 per al nivell bàsic (A2), 194 per al nivell elemental (B1), 133 per al d’intermedi (B2), 154 per al de suficiència (C1) i 37 per al de superior (C2)” (Institut Ramon Llull 2016: 47).

L’Institut Ramon Llull també organitza altres activitats relacionades amb l’ensenyament del català a l’exterior. Una d’elles són els cursos de llengua catalana per a estudiants que pretenen seguir els seus estudis en alguna universitat de parla catalana, el darrer curs hi van participar 300 alumnes. L’IRL també promou la plataforma parla.cat com a eina d’aprenentatge i reforç del català a l’estranger. A més, anualment s’organitza un concurs de microrelats per a estudiants de català fora del domini lingüístic, l’IRLats. (Institut Ramon Llull 2016: 48). De cara a la formació del professorat, l’IRL organitza diverses jornades i cursos arreu del món en els quals participen més d’un centenar de persones. Cal afegir, també, que el professorat que depèn directament de l’IRL compta amb la plataforma Xarxallull.cat, una pàgina web pròpia que ofereix diversos recursos educatius i pedagògics. Finalment també s’organitzen conferències, seminaris i jornades en moltes de les universitats que compten amb lectors de català (Institut Ramon Llull 2016: 49-53).

3. Metodologia

Per realitzar aquest estudi es necessita aconseguir dades tant dels centres d'ensenyament que ofereixen cursos de català a Tolosa com dels estudiants de català a Tolosa. Per recollir aquestes dades s'utilitzen tècniques d'enquesta directes: una entrevista i un qüestionari (Moreno 1990: 105). Per crear aquestes dues eines s'ha consultat bibliografia sobre la recollida de dades i altres estudis sociolingüístics. També s'ha consultat bibliografia més específica sobre l'ensenyament-aprenentatge del català a França i en concret a Tolosa per obtenir resultats sobre aquest aspecte i contrastar-los amb les dades aportades pels informants. Les dades són comparades, contrastades i tractades estadísticament fins a obtenir els resultats.

3.1. Instruments

Per recollir la informació relativa a l'ensenyament de català a Tolosa, en ser una població de només tres centres i un professor particular, s'opta per fer una entrevista a diferents subjectes relacionats amb aquest ensenyament. Així, tot i emprar un instrument més costós en temps i mitjans que no pas el qüestionari, s'aconsegueix un contacte directe amb les institucions i una major cooperació a l'hora d'obtenir les dades per a l'estudi (Boukous 1999: 24). Com que s'entrevisten diverses persones, s'opta per una entrevista semiestructurada amb preguntes obertes que responen a les qüestions investigades. Aquest tipus d'entrevista permet a cada entrevistat respondre amb llibertat i a l'entrevistador arribar un major coneixement sobre el tema que investiga (Mayan 2001: 16), en aquest cas l'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa des de la perspectiva institucional i dels ensenyants.

Seguint Boukous (1999: 15-20), per obtenir les dades relatives als estudiants s'opta per un qüestionari, ja que la població és molt més gran (es podria haver arribat a una mostra d'uns 250 participants) i el qüestionari permet "obtenir dades de manera sistemàtica i es presta a una anàlisi quantitativa". El qüestionari (inclòs a l'annex 8.1) és estructurat amb preguntes tancades i semi-tancades. El fet d'utilitzar preguntes tancades permet una anàlisi immediata dels resultats, mentre que les preguntes semi-tancades permeten obtenir una resposta més matisada, deixant sempre "l'opció *Altres (a especificar)* per donar encara més latitud al subjecte. Es descarta l'ús de preguntes obertes perquè el nombre d'estudiants és força elevat i les dades aportades en aquest tipus de preguntes són difícils de codificar i tractar. L'anonimat en el qüestionari evita que els subjectes se sentin condicionats i permet un major rigor. Es confecciona un únic qüestionari estàndard per tal de garantir l'objectivitat de la recerca, però aquest

qüestionari es tradueix del català (idioma de la versió original) al francès perquè aquesta és la llengua que els subjectes dominen.

3.2. Creació de l'entrevista i el qüestionari

En crear l'entrevista es tenen en compte els criteris preestablerts a l'apartat anterior i es decideix donar llibertat als entrevistats perquè expliquin, a més de la informació requerida, tot allò que considerin oportú per a un estudi d'aquesta mena, donant un torn de paraula extra al final de tot, per permetre afegir allò que es desitgi. L'ordre de les preguntes està estipulat, tal com s'ha comentat, però es decideix donar també llibertat en aquest sentit i deixar parlar els entrevistats, tot repassant que acabin donant resposta a les diferents preguntes estipulades. Les preguntes als entrevistats es corresponen amb les preguntes a les quals es vol donar resposta amb aquest treball: com és que es van començar a oferir cursos de català, quina n'ha estat l'evolució, com s'organitzen (nivells, alumnat, professorat, proves), quines relacions estableixen amb altres institucions i quina promoció del català es duu a terme. L'entrevista es realitza a quatre subjectes relacionats directament amb l'ensenyament del català a Tolosa: la Maria Gamisans, professora de català al Casal Català de Tolosa de Llenguadoc; la Carmen Martínez, coordinadora docent de l'Institut Cervantes de Tolosa; en Fabrice Corrons, responsable de la secció d'Estudis Catalans de la Université de Toulouse Jean-Jaurès i l'Octavi Ruiz, professor de l'Institut Cervantes i professor particular de català a Tolosa. Aquestes entrevistes es poden trobar transcrites a l'apartat d'annexes (Annex 8.2).

A l'hora de crear el qüestionari es tenen en compte els criteris descrits a l'apartat **3.1. Instruments** i es dissenya un qüestionari estàndard estructurat amb preguntes tancades i semi-tancades. Per al qüestionari serveixen de referència dos qüestionaris d'estudis recents: el realitzat per Ruben Manuel (2016: 38-49) i l'última Enquesta d'Usos Lingüístics de la Població (EULP) publicada (Generalitat de Catalunya 2015: 231-261). Les primeres preguntes, de la número 1 a la 13 del qüestionari, es basen en el qüestionari de l'EULP tot adaptant les preguntes al context francès-occità. Les preguntes 14 i 15, sobre els estudis de català, segueixen la mateixa estructura. La pregunta 16 recull una selecció de les preguntes de Manuel ometent repeticions i reduint al màxim el nombre de preguntes per evitar que el qüestionari resulti fatigós de respondre. La majoria de preguntes del qüestionari són preguntes de tria entre múltiples opcions, seguint els criteris de l'EULP, però la pregunta 16 és una gradació on es demana als participants indicar el seu grau d'acord amb cada una de les afirmacions utilitzant una escala del tipus Likert. Amb això es pretén poder comparar els resultats

amb els de l'estudi de Ruben (2016: 17-33). La gradació de la pregunta 17 permet conèixer la freqüència d'ús del català d'una manera clara, per això es va triar aquest tipus de pregunta. Finalment, la pregunta 18, permet extrapolar el nombre d'estudiants que seguiran estudiant català el proper curs, conèixer altres motius per estudiar-lo que potser no s'havien tingut en compte i saber si aquells alumnes que no continuaran ho fan per decisió pròpia o perquè ja no poden continuar (si és el darrer curs a la universitat o es traslladen a una àrea on no hi ha estudis de català, per exemple).

En confeccionar el qüestionari també es tenen en consideració els consells de Boukous (1999: 20) i per exemple en les preguntes sobre llengües s'inclou l'occità per tal d'evitar que els subjectes l'ometin. A l'hora de redactar les preguntes s'intenta ser el més clar i simple possible per facilitar la comprensió de les preguntes. L'ordre de les preguntes va de preguntes generals a més concretes i de fets a opinions. Dins de cada pregunta, quan es dona una llista de possibilitats, aquestes s'ordenen alfabèticament en el qüestionari en català i seguint l'ordre del qüestionari en català en el qüestionari en francès, per tal de poder analitzar totes les respostes conjuntament. En totes les preguntes on es contempen altres possibilitats s'afegeix l'opció *Altres (a especificar)* per donar plena llibertat als participants.

Un cop confeccionat el qüestionari i modificat amb els suggeriments dels tutors del treball, es procedeix a la seva validació. Per aquesta tasca es compta amb el suport de 3 estudiants que s'ofereixen voluntaris per respondre el qüestionari pilot i gràcies a la seva implicació es pot donar per bo el qüestionari tant per la claredat de les preguntes com pel temps que van emprar per completar-los (menys de deu minuts). Després d'haver validat el qüestionari, seguint Pradilla (2008: 50-51), per tal de reduir el risc d'error i garantir la màxima representativitat i exhaustivitat, el qüestionari s'envia a tots els estudiants de català a Tolosa dels quals es té constància. Per fer-lo arribar als estudiants es contacta amb els seus professors, els quals faciliten l'accés als alumnes en entregar-los ells mateixos els qüestionaris. Una segona validació es duu a terme en disposar d'una desena de qüestionaris completats, analitzant els resultats per verificar la pertinença de les preguntes.

En total s'ha fet arribar el qüestionari a més de 250 alumnes, els 193 inscrits a la Universitat de Tolosa, els 58 estudiants del casal, els 5 estudiants de l'Institut Cervantes d'aquest últim trimestre i els 3 estudiants particulars, però d'aquests últims cap ha contestat el qüestionari a temps per a l'estudi. Així doncs, finalment es compta amb 90 qüestionaris completats, 53 d'estudiants de la universitat, 32 del casal i els 5 de l'Institut Cervantes.

3.3. Tractament de les dades

A l'hora de tractar les dades se segueixen dos tipus d'actuació en funció del mètode de recollida de dades emprat. Les dades extretes a partir dels informats entrevistats serveixen per definir la primera part dels resultats: l'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa. Aquest apartat compta amb tres subapartats: l'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa al llarg de la història, la promoció del català a Tolosa i l'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa avui. La informació recollida en les quatre entrevistes més altra informació aportada pels entrevistats, com ara el nombre exacte d'alumnes inscrits als centres, configura el primer apartat de resultats del treball. Per corroborar la informació aportada pels entrevistats s'han consultat altres fonts que afirmen, complementen i en algun cas neguen, les dades aportades. Tota la informació sobre la qual s'han trobat dades oposades no s'ha inclòs en aquest treball per rigor.

Per al segon apartat de resultats, el perfil o perfils dels estudiants de català a Tolosa, s'han utilitzat les dades extretes dels 90 qüestionaris respostos per estudiants de català a Tolosa. Aquestes dades s'han analitzat de manera científica, seguint Carrasco (2005: 20-23), que recomana, per fer un bon anàlisi estadístic d'un conjunt de dades, adoptar el següent procés:

1. Es concep una hipòtesis i es defineix amb precisió
2. Partint d'aquesta hipòtesi, se'n deriven les conseqüències lògiques i es comparen amb les observacions disponibles
3. Si les observacions estan d'acord amb les deduccions, la hipòtesis és acceptada, com a mínim fins que es disposi d'observacions noves i més rigoroses.

L'anàlisi estadístic ha seguit les tres fases descrites també per Carrasco, una primera fase descriptiva, l'anàlisi i la validació. Durant la primera fase es recull la informació disponible (dades) i es forma una mostra sobre la qual es realitzarà l'anàlisi. Les respostes obtingudes s'han depurat (Villán i Bravo 1990: 26) per facilitar la tasca del tractament de dades. Això s'ha fet per exemple amb les diferents respostes de la pregunta 4 del qüestionari (sobre la llengua primera) que indiquen el mateix (per exemple francès i espanyol) que s'han reagrupat per poder fer càlculs amb elles, o en la pregunta 15 a l'estudiant que indica "debutant" se l'ha considerat A1 i al que dubta entre A2 i B1 se l'ha considerat A2 en esbrinar la classe on es troben (el primer estudia al Cervantes on només hi ha un grup i per a la segona el professor de català sabia de qui es tractava). Aquesta depuració té un cost (Villán i Bravo 1990: 29) però per aquest estudi no ha suposat un problema. A la fase d'anàlisi és quan es formula un model que

expliqui la realitat de manera adequada, les hipòtesis simples. En aquesta fase s'usen estadístics, és a dir, paràmetres que representen el que es vol demostrar, en aquest estudi per a cada hipòtesi s'indica quin estadístic s'ha emprat. Finalment a la fase de validació es comprova si es compleixen o no les hipòtesis. Els càlculs estadístics emprats en algunes de les hipòtesis es troben a l'apartat d'annexes (8.4).

En aquesta investigació es fa servir un disseny transversal, que és el disseny que s'empra per descriure una població en un moment concret i que compara subgrups d'aquesta població (per exemple les diferències entre estudiants de la universitat, del casal i de l'Instituto Cervantes) i trobar relacions entre les variables més importants. Els dissenys transversals usen primordialment tècniques d'anàlisi descriptives com "els índexs de tendència central (mitjana, mediana i moda), de dispersió (variabilitat, desviació estàndard) i de forma de la distribució (simetria, curtosis, etcètera) de les respostes de cada una de les preguntes del qüestionari emprat en la investigació (Alaminos i Castejón 2006: 31). En aquesta investigació també s'usa la tècnica estadística χ^2 –khi quadrat– per combinar i relacionar la informació de dues variables categòriques.

En tot l'estudi s'utilitza un nivell de significació $\alpha = 0.05$, això implica que el nivell de confiança per a les respostes donades és del 95%. En altres paraules, pot ser que es rebutgi una hipòtesis nul·la que en veritat és certa amb una probabilitat de 0.05. S'ha escollit aquest nivell de confiança per ser el més acceptat tradicionalment en la literatura.

4. Resultats

Un cop tractades les dades seguint el procediment descrit a l'apartat anterior, a continuació es troben els resultats obtinguts. Aquests resultats s'obtenen a partir de la informació rebuda per part dels entrevistats, ja sigui durant l'entrevista o a posteriori, i de la informació obtinguda a partir del qüestionari. A més s'ha consultat bibliografia addicional, degudament citada en cada cas. Abans de realitzar l'estudi, es partia d'hipòtesis preestablertes que es volien contrastar. Ara que tenim els resultats podem verificar-les. Sempre que ha estat possible aquesta verificació ha estat estadística per obtenir el màxim de rigor, els càlculs estadístics es poden trobar als annexes (8.4).

4.1. L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa

Pel que fa a l'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa, la primera hipòtesi era que aquests estudis de català van començar, per part de les institucions, en el moment que emigrants catalans s'instal·len a Tolosa per la proximitat amb territoris de parla catalana i que aquests estudis han anat en augment fins avui. Aquesta hipòtesi és certa en el cas del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc, de la Université de Toulouse Jean-Jaurès i del professor particular, però no es compleix per a l'Institut Cervantes que comença a oferir el català quan la decisió és presa com a política d'empresa des d'Espanya i on els seus cursos no presenten grans variacions, tal com s'explica a l'apartat següent.

Pel que fa a la promoció del català, es pensava que hi hauria col·laboració entre els diferents centres i entre aquests i altres entitats com l'Institut Ramon Llull, de nou, aquest és el cas amb l'excepció de l'Institut Cervantes. A més la resta de centres duen a terme altres activitats de suport al català i de promoció de la llengua, tal com es veurà en l'apartat corresponent. Sobre l'ensenyament-aprenentatge del català avui dia, no s'esperava un nombre tan alt d'aprenents de català ni tants espais dedicats a l'ensenyament del català.

4.1.1. L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa al llarg de la història

Segons explica Fabrice Corrons (Annex 8.1) els estudis de català a la Universitat de Tolosa comencen cap als anys 40 amb la figura de Josep Sebastià Pons, poeta i catedràtic de Filologia Hispànica que s'ofereix a ensenyar la seva llengua, el català. La

primera menció oficial sobre aquests estudis la trobem a la llei Deixonne, la llei “relativa a l’ensenyament de llengües i dialectes locals” on s’autoritza l’ensenyament de llengües regionals a les escoles com a llengua vehicular i com a llengua objecte d’estudi juntament amb la literatura corresponent. Aquesta llei especifica que els mestres es podran especialitzar en català a les universitats de Montpeller i Tolosa com a disciplina principal o associada i a Bordeus i París com a complementació d’estudis hispànics (Poche 2000: 114-116). Els estudiants universitaris en aquest temps volen aprendre català per un interès cultural i per acostar-se a la literatura medieval catalana. Paral·lelament, el Casal Català de Tolosa de Llenguadoc es crea l’any 1946 i s’instal·la a la seva seu actual l’any 1951 (Baglin 2005). Des dels seus inicis, tal com explica Maria Gamisans (Annex 8.1), ja s’ofereixen cursos de català, encara que de manera informal, sense professors titulats. En aquest cas els estudiants eren sobretot exiliats que volien aprendre o millorar l’escriptura en català. Més endavant el perfil dels estudiants universitaris que estudien català canvia, ja que arriben a la universitat immigrants catalans que volen aprendre a escriure la seva llengua.

L’any 1988 Pere Gamisans comença a impartir classes de català tant al casal com a la universitat. En aquesta època els motius per aprendre català han variat de nou. A la universitat comença a haver-hi gent que aprèn català per raons de turisme, d’interès cultural, per anar a estudiar en universitats catalanes o per raons econòmiques, ja que Catalunya es comença a desenvolupar com a potència econòmica i calen traductors i intèrprets que dominin el català. Tres o quatre anys més tard la Maria Gamisans, la dona d’en Pere Gamisans, el substitueix en la seva tasca de professor al casal, però ell no deixa de banda l’associació, de la qual arribarà a ser el president durant molts anys. Els estudiants del casal en aquests anys també són diferents als dels inicis del casal. És un grup petit, format per rossellonesos o fills de refugiats que volen aprofundir en el coneixement de la seva llengua. Alguns dels estudiants del casal volen seguir els seus estudis i poc a poc el nombre de cursos oferts va augmentant fins a arribar a haver-hi 5 cursos amb 58 estudiants en total.

Tal com narra Carmen Martínez (Annex 8.2) a l’Institut Cervantes de Tolosa, creat el 1995, els cursos de català es comencen a oferir el curs 2006-07, juntament amb cursos d’altres llengües cooficials a Espanya: el català, el gallec i el basc. De totes elles, el català és l’única que encara se segueix oferint avui i on hi ha alumnes interessats cada any. La decisió d’oferir cursos de català és presa a Espanya, quan el govern de l’Institut Cervantes decideix ampliar la seva missió i difondre no només l’espanyol, sinó també la resta de llengües d’Espanya. El primer any del qual es coneix el nombre d’estudiants és el curs 2010-11 amb 8 matrícules gràcies a un conveni de Formació amb el Consell Regional de Tolosa per ensenyar a responsables de la Euroregió Pirineus

Mediterrani. A partir d'aleshores hi ha un registre de 2 o 3 estudiants per curs fins al curs actual on s'han matriculat 11 alumnes.

A la universitat, sota la direcció de Pere Gamisans, que esdevé responsable de la Secció d'Estudis Catalans el curs 1998-99, a partir del curs 2012-13 es comença a oferir el català des d'un nivell inicial. Això fa que el nombre d'inscrits en els estudis de català augmenti considerablement, ja que fins aleshores només hi accedien gent amb cert nivell que provenia principalment d'Andorra. Els darrers cursos hi ha hagut 92, 97, 118 i 197 alumnes matriculats en aquest ordre.

4.1.2. Promoció del català a Tolosa

Tant a la universitat com al casal s'anima als estudiants a passar les proves oficials de l'Institut Ramon Llull per certificar el nivell de català. Aquestes proves es duen a terme a la Universitat de Tolosa Jean-Jaurès i en Josep Vidal se'n fa càrrec. A l'Institut Cervantes no es promou la realització d'aquesta prova, però es certifica el curs fet en cas que l'alumne ho demani.

Pel que fa a la promoció del català, l'Institut Cervantes només promociona els seus cursos mitjançant la seva pàgina web, cartells i catàlegs informatius sobre la seva formació. Tot i que es menciona que altres anys s'ha intentat una col·laboració amb la universitat i amb l'Institut Ramon Llull, que els proporcionava materials didàctics, actualment no hi ha una relació directa entre aquesta institució i cap altra. No obstant això, el professor de català de l'Institut Cervantes actualment, Octavi Ruiz, és membre del casal i anima els seus alumnes, tant els de l'Institut Cervantes com altres particulars, a conèixer i participar en aquesta entitat.

La Universitat de Tolosa i el Casal Català, però, sí que promocionen el català i col·laboren entre ells i amb d'altres entitats. El casal participa en el dictat de català de Perpinyà des de fa anys i en la Primo de las Lenguas (Primavera de les Llengües Occitana), convida conferenciant i organitza activitats com un premi literari i un sopar per Sant Jordi, la retransmissió de partits de futbol, sopars de germanor i una calçotada on a més de transmetre la cultura catalana, es practica el català. El casal forma part de les Comunitats Catalanes a l'Exterior i rep una subvenció de la Generalitat per cobrir les despeses del local, entre d'altres. El casal també està relacionat amb l'Associació dels Quadres Catalans de Tolosa amb qui organitza conjuntament la diada de l'onze de setembre i altres activitats.

El vincle entre el casal i la universitat és clar, no només en Pere Gamisans fou el president d'un i responsable de la Secció de Català en l'altra, sinó que actualment en Fabrice Corrons és també el responsable de la Secció de Català de la universitat i el vicepresident del casal. Aquest vincle permet que les dues entitats comparteixin les despeses per organitzar algunes activitats o bé les aprofitin l'una de l'altra, de manera que quan per exemple un conferenciant català va a Tolosa se li demana de fer la seva conferència a tots dos llocs. La universitat, a més, anima als seus estudiants a participar en les activitats del casal per practicar el català i conèixer gent catalana. La universitat també té relació amb l'Associació Francesa de Catalanística. Entre les activitats que organitza la universitat per promocionar el català destaca que cada any es convida algú relacionat amb les lletres catalanes, com per exemple Gerard Guix, escriptor i dramaturg, el curs 2014-15 o Josep Marquès, especialista en glosa, aquest curs (2015-16) i que cada any s'organitza un viatge a Catalunya.

Finalment cal comentar que el lector de català a la universitat, Josep Vidal, ha creat un grup tancat al Facebook, Estudis de Català a Tolosa de Llenguadoc, que actualment compta amb 92 membres. Aquest grup va ser creat en prendre consciència que els estudiants universitaris no consultaven prou sovint el campus virtual de la universitat, però en canvi sí que passaven molt de temps consultant el Facebook. Aquest grup promou el català a partir de vídeos, jocs, música... i tant alumnes com professors hi participen molt activament.

4.1.3. L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa avui dia

Avui dia es pot aprendre el català a Tolosa ja sigui a la universitat, al casal, a l'Institut Cervantes, mitjançant un professor privat o autònomament, però l'autoaprenentatge no s'ha tingut en compte en aquest treball a causa de la dificultat per localitzar estudiants d'aquesta mena. A més, gràcies a la informació aportada per en Fabrice Corrons, se sap que l'any que ve hi ha previst obrir uns nous estudis de català al CETIM, el Centre de traducció, interpretació i mediació lingüística de Tolosa. Actualment Maria Gamisans és la professora al casal, amb 25 anys d'experiència, i Fabrice Corrons és el responsable de la Secció d'Estudis Catalans a la Universitat de Tolosa. A la universitat també hi ha com a lector Josep Vidal, professor finançat per l'Institut Ramon Llull. L'Institut Cervantes va canviant els seus docents, que són col·laboradors, no titulars, i es trien seguint un procés de selecció. Actualment aquest col·laborador és l'Octavi Ruiz, que també és professor particular de català amb altres alumnes a Tolosa.

Els cursos al casal són cursos anuals de 60 hores d'octubre a juny, amb una classe d'una hora i mitja a la setmana per cada nivell. Hi ha 5 nivells que es corresponen amb el MERC i 58 alumnes en total, una vintena al primer nivell, uns 15 al segon i al tercer i una mica menys als cursos superiors. Pel que fa a la metodologia, es comenta que s'intenten fer classes dinàmiques, amb jocs, competicions... parlant sempre en català i creant bon ambient per tal que la gent hi vagi a gust.

A la universitat es pot estudiar català ja sigui com a optativa de qualsevol carrera universitària, com a disciplina associada d'una carrera de llengües o com a disciplina principal com l'equivalent del Grau en Filologia Catalana, el *Licence Catalan*. Actualment hi ha 193 alumnes inscrits en estudis de català, 91 en modalitat optativa, 94 com a disciplina associada i 8 com a principal. En la modalitat optativa hi ha la possibilitat d'estudiar a distància i 26 d'ells ho fan. Per al curs 2015-16 s'espera poder oferir aquesta possibilitat per a totes les modalitats d'estudi. Cada alumne cursa el nivell que li correspon en funció a una prova inicial de nivell que es correspon amb el marc comú de referència europea. Per tal d'oferir un ensenyament de qualitat i adaptar els cursos a cada nivell, els professors fan "malabarismes pedagògics" desdoblant grups i treballant més hores de les que es corresponen. La metodologia és força innovadora, es treballa en grups i es fan activitats engrescadores com la realització d'un vídeo musical per promocionar el català a la universitat.

A l'Institut Cervantes els cursos són semestrals i tenen una durada de 30 hores. Aquests cursos només s'ofereixen si hi ha demanda suficient. Aquest curs s'ha fet un curs de nivell mitjà amb 7 alumnes al primer semestre i un segon curs de nivell inicial amb 5 persones al segon. Els professors adapten els cursos als alumnes i en concret aquest segon curs s'ha centrat en l'oralitat (comprensió i expressió) perquè els estudiants volien aprendre català per parlar-lo quotidianament amb coneguts. El mateix professor de l'Institut Cervantes també fa classes particulars de català a tres alumnes a Tolosa, de diferents nivells, adaptant també l'ensenyament als aprenents. No es descarta que hi hagi més gent aprenent o ensenyant català a Tolosa de manera privada.

Dels 90 participants, només 14 indiquen que no volen continuar els seus estudis de català, 3 d'ells indicant que ho deixen per la impossibilitat de continuar i no per decisió voluntària. La resta vol seguir pels mateixos motius pels quals l'estudia. Per tant, tot i que la bibliografia indica una tendència a deixar els estudis a mesura que s'assoleix major coneixement d'aquesta llengua, és previsible que l'any que ve es continuï amb un nombre d'estudiants similar o superior a l'actual, depenent de les xifres de nous inscrits.

4.2. Perfils dels estudiants de català

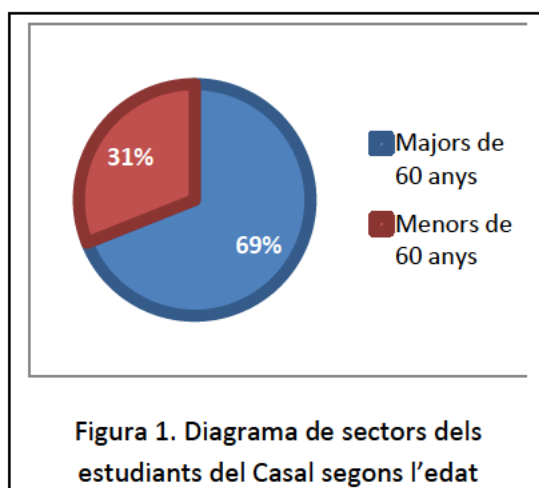
En un inici es pensava que hi hauria un perfil d'estudiant de català únic i concret, igual o similar al descrit per Manuel (2014: 33). No obstant això, els resultats del qüestionari mostren que tot i que sí que hi ha trets que caracteritzen la majoria d'estudiants de català, hi ha una diferència significativa: l'edat. Prenent l'edat com a referència es distingeixen dos perfils d'estudiant: l'estudiant jove que estudia català a la universitat i l'estudiant d'edat més avançada que estudia al casal. Generalitzant, ambdós comparteixen característiques globals com ara l'origen i les llengües parlades, i les principals motivacions per aprendre el català també coincideixen: per un interès cultural, per turisme i per un interès en les llengües en general. Malgrat això, l'ordre d'aquestes motivacions s'altera d'un perfil a l'altre i les motivacions que s'observen tot seguit també els distingeixen. Mentre el jovent veu el català com un valor afegit al seu currículum, creu que el pot ajudar a l'hora de trobar feina i no té arrels catalanes; la gent d'edat més avançada a Tolosa sí que té, en gran mesura, arrels catalanes i amics catalans que són una motivació més per aprendre aquesta llengua. A continuació s'analitza cada tret punt per punt.

Si es comparen les xifres de la mostra amb la població d'estudiants de català, és a dir, el nombre d'estudiants inscrits en aquests centres, s'obté que aquest estudi inclou un 27% dels estudiants de català de la universitat (53 dels 193 inscrits), un 55% dels estudiants del casal (32 dels 58) i el 100% dels estudiants de l'Institut Cervantes. Cal tenir en compte que l'estudi s'ha realitzat cap a finals de curs i per tant hi ha alumnes que ja no segueixen tot i estar matriculats, com ara els estudiants del casal que han marxat a Catalunya per estudis (Annex 8.1). És per això que s'ha d'anar comprovant si les dades aportades són significatives, és a dir, si s'aplicarien pel total de la població.

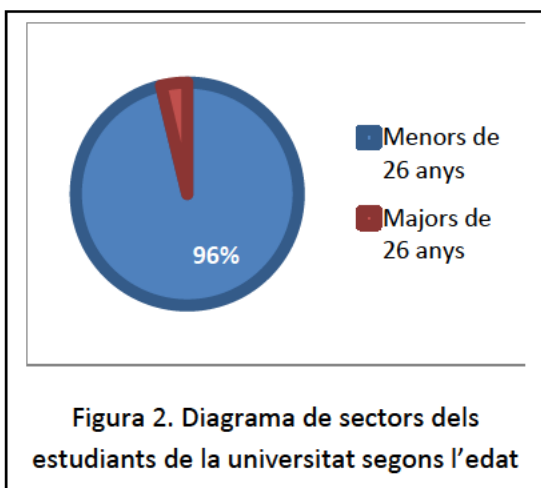
En analitzar els resultats del qüestionari es pensava que els alumnes tenien un perfil diferent en funció del centre on estudien, però un anàlisi més profund mostra que aquest perfil es correlaciona més amb l'edat que no pas amb el centre on s'aprèn el català. La variable edat i centre estan estretament relacionades, ja que a la universitat hi trobem sobretot jovent, mentre que aquelles persones d'edat més avançada que volen estudiar català opten per aprendre'l al casal i no pas començar estudis universitaris. Malgrat tot, hi ha excepcions, ja que hi ha joves estudiant al casal (es desconeix si han cursat o cursen estudis universitaris) i una persona a la universitat nascuda l'any 1951 (la resta són tots nascut als 90), però aquestes excepcions responen a les motivacions per aprendre català igual que ho fa la gent de la seva edat i no com ho fan els seus companys de classe. Cal comentar que tres estudiants del casal no han indicat la seva edat al qüestionari, però hi ha indicis que precisament es tracta

de gent d'edat avançada. Finalment, a l'Institut Cervantes, en tenir només les respostes de 5 alumnes, no es poden fer generalitzacions. A més, tal com s'ha explicat des del centre, els alumnes no responen a un perfil concret, sinó que el nivell, l'edat i els interessos dels alumnes són diversos.

La diferència d'edat entre els estudiants del casal i de la universitat era un dels primers pressupòsits sobre el perfil dels estudiants. La diferència entre la tipologia de centres fa pensar que els estudiants del casal són majors de 60 anys i en canvi els alumnes de la universitat són majoritàriament menors de 26 anys. Aquestes hipòtesis sembla que es compleixen si mirem els diagrames de sectors obtinguts a partir dels resultats del

qüestionari (Figures 1 i 2), però com que no hem obtingut dades del 100% de la població cal descartar que les hipòtesis plantejades no siguin certes. En tots casos, considerant que la hipòtesis es compleix si el 50% dels assistents són majors de 60 anys en el cas del casal i menors de 26 en el cas de la universitat, els resultats estadístics (Annex 8.4) demostren que les hipòtesis són certes.

Sobre l'Institut Cervantes no es va fer cap hipòtesis ja que es desconeixia aquesta tipologia de centre i el seu alumnat. A partir de les dades obtingudes se sap que a l'Institut Cervantes hi estudia una persona de 29 anys i quatre persones majors de 50 anys. Per tant són estudiants més grans que els universitaris i amb edats similars a altres estudiants del casal.

El gènere és un dels trets que els dos perfils d'estudiants semblen compartir, ja que destaca que els resultats dels qüestionaris mostren una majoria de dones estudiant català (75%). Aquesta majoria proporcional es compleix en cada un dels centres d'estudi i és especialment alta a la universitat (85%) i a l'Institut Cervantes (80%), mentre que al casal la proporció de sexes és més equilibrada amb un 59% de dones. Els càlculs estadístics (Annex 8.4) confirmen que aquest percentatge majoritari de dones és vàlid per a tota la població en el cas dels estudiants de català de Tolosa en general i els universitaris en concret, dels altres dos centres no es tenen prou dades per

confirmar que la mostra seleccionada és representativa, és a dir, podria ser que hi hagués percentatges per gèneres més equilibrats i que casualment hagin contestat el qüestionari més dones. El percentatge més elevat de dones a la universitat es correspon amb els estudis a nivell europeu (Eurostat 2014) que apunten un major nombre de dones en els ensenyaments superiors, sobretot en els camps que no són ciències pures i tecnologies.

Sobre l'origen dels estudiants de català, considerant el context, es preveia que la majoria dels estudiants serien francesos, però que existirien estudiants espanyols, andorrans i estudiants amb doble nacionalitat (fills de mare espanyola i pare francès, per exemple). Els resultats (Figura 3) mostren una clara majoria d'estudiants francesos (85%), seguida d'un 6% d'estudiants amb doble nacionalitat espanyola-francesa i un 4% d'estudiants amb nacionalitat exclusivament espanyola. El percentatge d'estudiants andorrans és molt baix (un estudiant andorrà i un amb nacionalitat andorrana i francesa) i un dels estudiants és britànic. És notable que

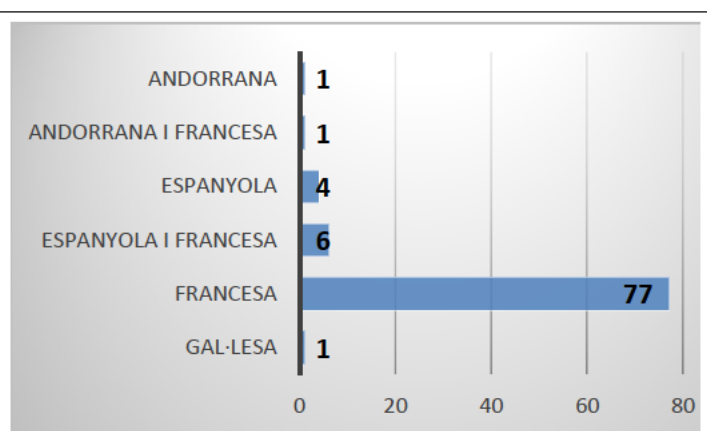

Figura 3. Gràfic de barres de tota la mostra segons la nacionalitat

l'estudiant britànic especifica nacionalitat gal·lesa i que dos estudiants francesos especifiquen basca i occitana respectivament. Aquests resultats, però, de nou no inclouen la totalitat de la població. Malgrat tot, podem afirmar que hi ha una majoria d'estudiant francesos, ja que encara que la resta d'estudiants que no han contestat el qüestionari no fossin francesos, la majoria seguiria sent francesa. El que podria variar són la resta de variables, incloure noves nacionalitats i modificar tots els percentatges. Tot i això, les hipòtesis inicials es compleixen ja que com s'ha demostrat la majoria d'estudiants són francesos i hi ha percentatges d'estudiants espanyols, andorrans i amb doble nacionalitat.

En situar aquest estudi a França, s'havia anticipat que la llengua habitual dels estudiants de català seria el francès. Aquesta hipòtesi es compleix, ja que tal com s'observa al gràfic de dades (Figura 4) la majoria de participants indiquen el francès com la seva llengua habitual o bé alguna combinació de llengües on s'inclou el francès. Només hi ha 4 participants que no empren el francès com a una de les seves llengües habituals.

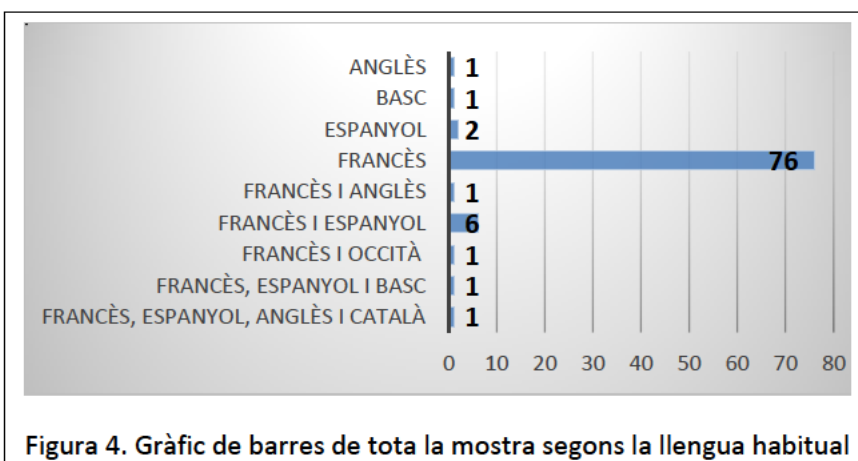

Figura 4. Gràfic de barres de tota la mostra segons la llengua habitual

La llengua primera, però, podria presentar més varietat en funció de la procedència dels pares. En aquest sentit es creia que el francès es mantindria com la

llengua predominant, però es trobarien casos on algun o tots dos pares fossin espanyols o andorrans i la llengua primera fos el català, l'espanyol o una barreja de llengües espanyol-francès o català-francès. Els resultats (Figura 5) revelen que efectivament, hi ha una majoria de la mostra que té el francès com a llengua primera (64%) o una combinació de llengües que inclou el francès (21%). Les combinacions de llengües, però, tot i incloure el castellà i el català en la majoria de casos, aquestes no són les úniques llengües que es combinen amb el francès, sinó que l'àrab, l'anglès, el basc, el gal·lec i l'occità també hi apareixen combinats. Com a llengües primeres excloent el francès hi ha alumnes amb només anglès, berber, català i espanyol com a llengua primera. Destaca que hi ha més alumnes que tenen el català únicament com a llengua primera que el castellà. Novament aquestes dades podrien variar en funció de la resta de població que no ha contestat el qüestionari, però matemàticament el francès seguiria sent la primera llengua parlada per la majoria de la població i es donarien casos d'espanyol, català i d'algun d'aquests combinat amb el francès.

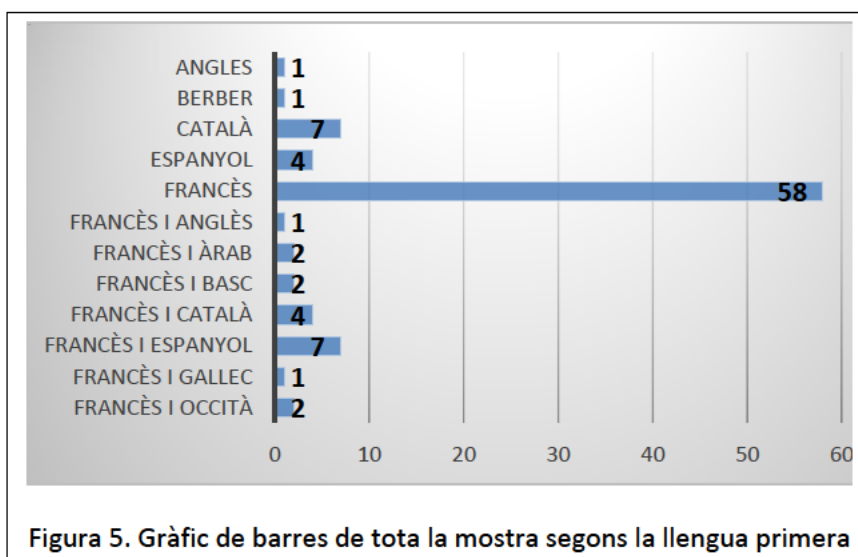

Figura 5. Gràfic de barres de tota la mostra segons la llengua primera

Pel que fa al domini de llengües, es pressuposava que una gran majoria de la població dominaria el francès i l'espanyol i el jovent dominaria l'anglès. Observant els resultats del qüestionari (Figura 6) es pot veure que la totalitat de la mostra indica el francès entre les llengües que domina. Per tant la primera hipòtesi es compleix. Amb aquest

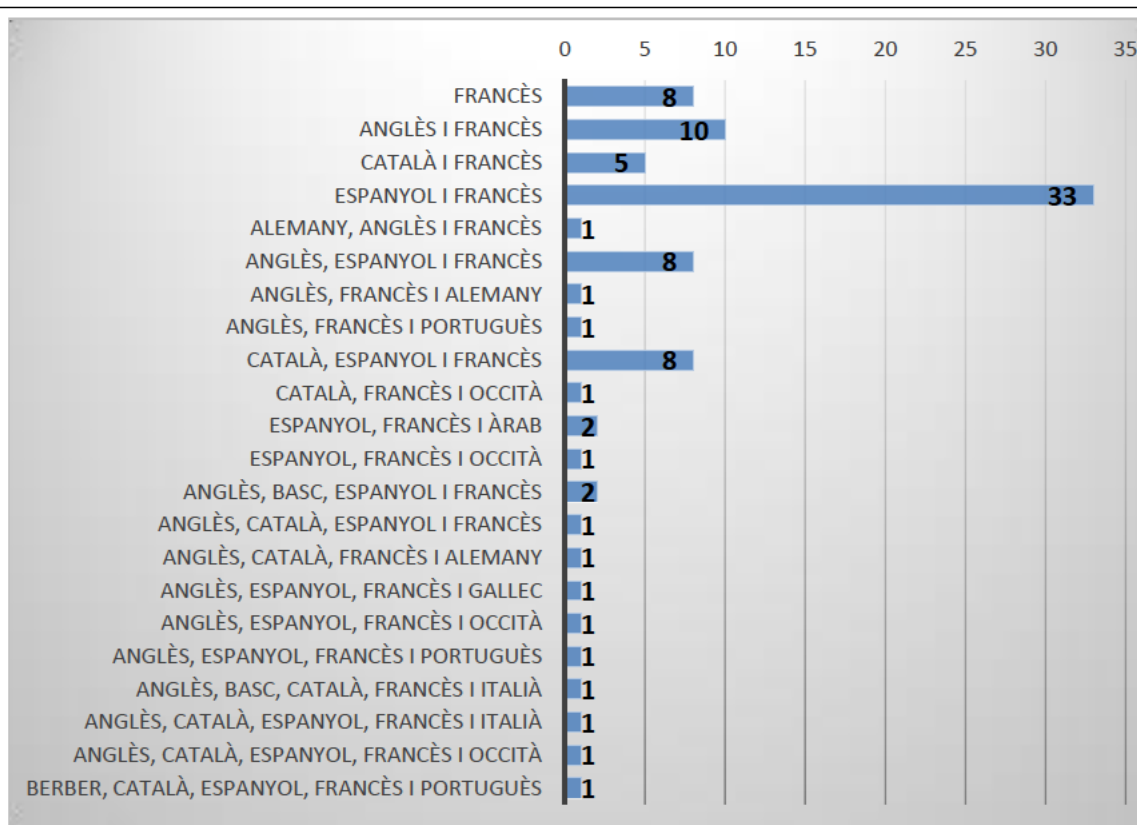

Figura 6. Gràfic de barres de tota la mostra segons el domini de llengües

gràfic també es pot observar que una gran part de la mostra domina l'espanyol, ja que la major coincidència en les llengües dominades és el coneixement de francès i espanyol exclusivament (36%). La demostració matemàtica d'aquesta hipòtesi (Annexes 8.4) permet afirmar que aquesta teoria és certa per a tota la població, la majoria d'estudiants de català saben espanyol.

L'última hipòtesis sobre el domini de llengües, fa referència al domini de l'anglès per part dels joves, ja que avui dia és la llengua estrangera més apresada (Pauwels 2013: 20) i s'estudia a les escoles i instituts francesos. Per aquest estudi considerem com a joves tots aquells participants menors de 26 anys. En aquest cas volem mirar si hi ha una associació entre dues variables categòriques i per tal cal emprar la khi-quadrat. Amb els càlculs (Annex 8.4) es determina que no hi ha una forta relació entre l'edat i el domini de l'anglès en aquest cas. Per tant, tot i els estudis que demostren que l'anglès és la llengua estrangera més apresada avui, no és el cas amb els participants d'aquest estudi. Si no tenim en compte l'edat, un 34% de la mostra domina l'anglès i com ja s'ha vist abans un 68% domina l'espanyol, per tant l'espanyol s'anteposa en els estudiants de català de Tolosa.

En els casos en que els participants parlessin català a casa, amb el pare, amb la mare o amb la parella, es creia que hi hauria una tendència més forta a parlar francès que no

pas català. Si observem la taula de resultats (Figura 7) és clar que sempre que

	A casa	Amb la mare	Amb el pare	Amb la parella
Només català	0	4	4	1
Francès > català	3	8	7	6
Català > francès	0	0	0	0
Català = francès	0	1	0	2

Figura 7. Taula comparativa de l'ús del català

apareixen totes dues llengües (català i francès) o bé és per igual o bé en major

grau de francès que no pas de català, ja que no hi ha cap cas on s'empri més el català que el francès. En els casos on només es parla català caldria veure on es produeix el contacte, ja que en cap cas és *a casa* i per tant pot ser que la parella o els progenitors visquin en territoris catalans i per tant no s'usi el francès o bé que hagin optat voluntàriament per no parlar francès si és que el coneixen i són a França. Donada la proximitat amb Andorra i Catalunya, bé podria ser que sigui el primer cas i que el participant sigui a Tolosa per estudis o feina per exemple, però que vingui de territoris catalans. Fent la inferència amb els resultats s'obté que és cert que hi ha més tendència a parlar més francès que català amb la mare, el pare o la parella, però no es pot confirmar en la primera situació, a casa, perquè no hi ha ningú que parli només català a casa. Aquesta afirmació corrobora que aquells participants que parlen català amb els pares no ho fan a casa, i per tant els pares poden trobar-se en una altra àrea.

Tenint en compte les dades de l'Institut Ramon Llull a nivell mundial, s'estimava que en general hi hauria una disminució d'alumnes a mesura que s'incrementa el nivell de català, és a dir, la concentració màxima d'alumnes es trobarà al primer nivell (A1), seguida del nivell bàsic (A1), l'elemental (B1), l'intermedi (B2) i finalment el nivell de suficiència (C1) ja que actualment no hi ha cursos de nivell superior (C2) a Tolosa.

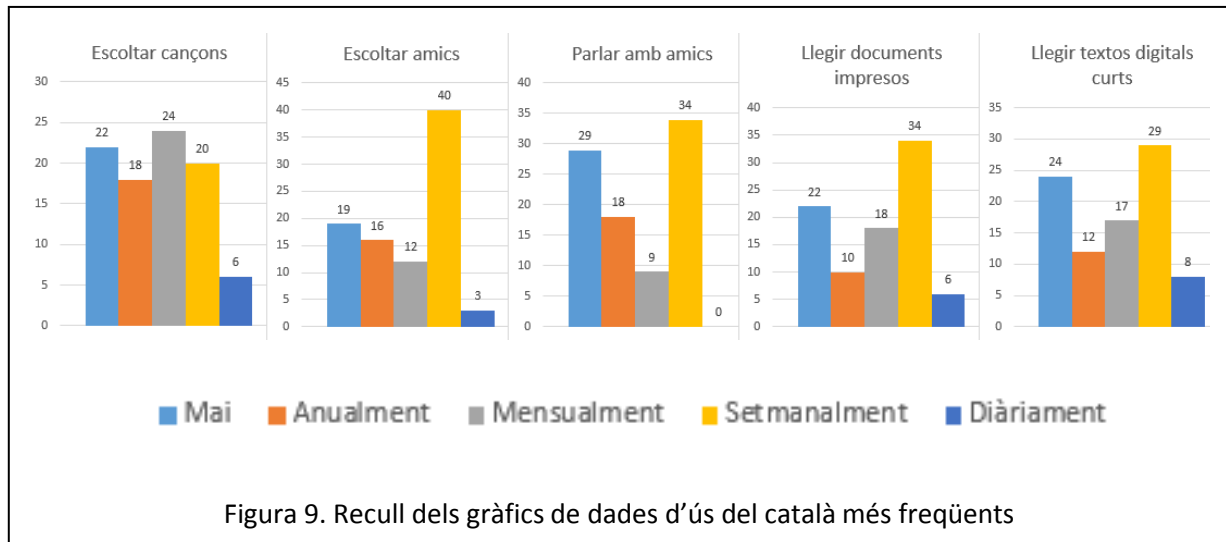
Observant la taula amb el nombre de participants que han respost el qüestionari de cada nivell (Figura 8) ja es veu que tot i la tendència a disminuir en nombre a més nivell, això no es compleix en tots els casos ja que hi ha més participants del nivell B2 que del B1. Això, no obstant, pot ser degut a la mostra presa, la població, si tenim en compte les dades aportades pels entrevistats (Annex 8.3) i la informació donada a les entrevistes (Annex 8.2) sí que es distribueix com ho fa a nivell mundial.

A1	A2	B1	B2	C1
24	37	10	13	6

Figura 8. Taula amb el nombre de participants per nivells

Pel que fa a l'ús del català, destaca que setmanalment els participants escolten i parlen amb amics catalans (44% i 37% respectivament), escolten cançons (22%) i llegeixen documents impresos (37%) i digitals ja siguin curts com ara missatges, comentaris al

Facebook, etcètera. (32%) o llargs com ara articles, diaris o llibres (27%) (Figura 9). Aquestes activitats també les desenvolupen en menor freqüència (mensualment i anualment) una gran part de la mostra. Les activitats que hi ha tendència a fer anualment són escoltar programes de radio (27%), mirar pel·lícules (26%) i escoltar i parlar amb la família en català (13% i 17%), aquestes activitats les duen a terme setmanalment alguns dels alumnes en menor mesura. Un 25% dels informants afirma

parlar diàriament el català quan es troba en territoris de parla catalana i un 37% indica parlar-lo anualment, això indica que aquesta pregunta és ambigua i s'ha interpretat de manera diferent segons si els informants pensaven que se'ls preguntava per la seva freqüència alhora de parlar català o de viatjar a territoris de parla catalana (que no era el cas). No obstant això, si es comptabilitza que la gent que ha indicat anualment es refereix a que viatja a territoris catalans anualment (seria estrany que hi anessin tot un any i només parlessin una vegada) i que un cop allà el parla, només un 17% no parla català mai en anar a territoris catalans i per tant hi ha una clara intenció de practicar el català. A més, si es té en compte aquesta ambigüitat, podria ser que alguns dels informants que han respost "mai" es referissin a la freqüència amb què viatgen a territoris de parla catalana, però que malgrat tot, en cas d'anar-hi, parlarien català. Finalment els resultats quant a expressió escrita són menors, marcant que hi ha més tendència a parlar, escoltar i llegir català que no pas escriure'l. Entre els qui l'escriuen, la pràctica més habitual és escriure digitalment, un 16% ho fa setmanalment, un 20% mensualment i un altre 16% anualment i hi ha més tendència a escriure notes personals que no pas cartes o notes per a d'altres. Comparant les dades per nivells es veu que els alumnes més avançats usen el català més freqüentment que no pas aquells de nivells inferiors, amb alguna excepció com ara el parlar amb la família, que mostra que un alumne del nivell superior no deu tenir família catalana o no hi té contacte.

Finalment, quant a les motivacions per estudiar el català, la hipòtesi inicial, donada la localització de Tolosa prop de territoris catalans i havent estat destinació de molts

exiliats en el segle passat, era que la població estudiaria català pel fet de tenir arrels catalanes o per tenir territoris catalans com a destinació turística. Baglin (2005) confirma que part dels estudiants que estudien català al Casal de Tolosa de Llenguadoc l'any 2005 ho fan per aquestes raons, però també anomena casos on la sardana, tenir parella catalana o la perspectiva de trobar feina a territoris catalans són factors influents. Manuel (2014:33), però, en el seu estudi amb estudiants universitaris de tot el món, obté que els motius per estudiar català són l'interès en la societat catalana, la intenció d'anar a viure a territoris catalans, el considerar el català com un valor afegit i l'interès per les llengües en general. Com ja s'ha comentat els resultats (Annex 8.4) mostren que els estudiants aprenen català, en aquest ordre, per turisme, interès per la cultura i interès per les llengües en general i que aquells que l'aprenen perquè la parella és catalana són veritablement una minoria. Però si s'analitzen aquestes respostes en funció de l'edat s'observen diferències entre joves i gent d'edat més avançada i es veu que els integrants de cada grup d'edat responen de forma força similar.

La gent de més de 60 anys té com a motivació principal l'interès per la cultura catalana, seguit del turisme. Seguidament tenen la motivació de conèixer ja prèviament una mica la llengua catalana, un interès per les llengües en general i el tenir arrels i amics catalans. Per tant sembla ser que molt estudiants d'edat avançada són descendents d'emigrants catalans o bé fan turisme a territoris catalans i hi tenen amics, a més d'un interès per la cultura catalana i les llengües en general que és compartit amb els seus companys de classe més joves. El jovent, en canvi, té l'interès per les llengües en general com a motivació principal, seguida del turisme i l'interès per la cultura i tot seguit, en un grau molt similar a les motivacions anteriors, aprenen el català perquè el consideren un valor afegit al seu currículum i els pot ajudar a trobar feina. Això ens mostra un perfil d'estudiant universitari interessat en les llengües, que poden ser el seu camp d'estudis principal, que creu que el català el pot ajudar en el món laboral. Així, tot i les motivacions compartides per uns i altres, sorgeixen dos perfils certament diferenciats per l'edat, el centre on estudien català i els motius pels quals l'estudien.

Així doncs els perfils dels estudiants de Tolosa semblen coincidir en alguns aspectes amb Baglin i Manuel, però divergeixen en d'altres. El turisme, l'interès per la societat catalana i per les llengües en general són motivacions compartides per tot l'alumnat, però només els estudiants de més de 60 anys tenen arrels catalanes que els impulsen a estudiar aquesta llengua i només per als joves el català com a valor afegit i per trobar feina és un motiu de pes per estudiar-lo. El tenir parella catalana i el voler anar a viure a territoris catalans no destaquen com a motius compartits per massa estudiants.

5. Conclusions

L'ensenyament-aprenentatge del català a la Universitat de Tolosa i al Casal Català de Tolosa de Llenguadoc sorgeix cap als anys 40 del segle passat amb l'arribada de catalans a Tolosa que volien compartir la seva llengua. A l'Instituto Cervantes, en canvi, sorgeix ja al s. XXI quan des d'Espanya es pren la decisió d'ensenyar també el català en els seus centres. Els estudis de català a la universitat han augmentat considerablement el nombre d'inscrits des que recentment es va ampliar l'oferta de nivells. Els estudis al casal han anat augmentant de manera més gradual, passant d'un sol grup en els inicis fins a 5 grups de diferents nivells a l'actualitat. A l'Instituto Cervantes es mantenen xifres força baixes d'estudiants de català, tot i que aquest darrer curs hi ha hagut un augment considerable passant de 3 alumnes en els últims anys a 11 en només aquest curs escolar. Així doncs el nombre d'alumnes aprenent català a Tolosa va en augment any rere any i no és d'estranyar que altres centres, com el CETIM, es plantegin obrir cursos d'aquesta llengua.

La promoció del català, en aquest sentit, sembla anar molt lligada a l'interès per aquesta llengua, ja que els centres més implicats en la promoció del català, la universitat i el casal, són aquells amb més demanda, però caldria fer un nou estudi per determinar aquesta correlació. El que és clar és que aquests dos centres col·laboren entre ells i amb d'altres entitats per promoure el català i tenen un nombre d'alumnes de català molt elevat, sobretot en comparació amb l'altre centre que ofereix cursos de català a Tolosa.

A partir dels resultats del qüestionari es pot descriure un perfil d'estudiant que es correspon amb les respostes més seleccionades entre els participants. Així s'observa que el prototip d'estudiant és d'origen francès, amb el francès com a llengua primera i llengua habitual i amb un cert domini de l'espanyol, que aprèn més que no pas l'anglès. L'ús que fa del català és sobretot oral amb amics catalans que veu setmanalment, i de comprensió en escoltar cançons catalanes i llegir documents tant impresos com digitals. L'alumnat es troba concentrat especialment als nivells inferiors de català i estudia el català principalment per turisme i per un interès en la cultura catalana i les llengües en general. A partir d'aquí hi ha una distinció entre dos perfils d'estudiants en funció de l'edat. Aquells menors de 26 anys tendeixen a ser dones, estudiar el català a la universitat i considerar el català un valor afegit al seu currículum que els pot ajudar a trobar feina. Els majors de 60 anys, en canvi, estudien català al casal i a més dels motius exposats també l'estudien perquè tenen arrels i amics catalans.

6. Limitacions i possibles futures línies d'investigació

Una de les principals limitacions a l'hora de fer aquest treball és la manca d'estudis sobre l'ensenyament-aprenentatge del català a l'exterior. A banda de l'estudi fet per Manuel (2014) i la informació aportada per l'Institut Ramon Llull (2016) la resta d'informació trobada no era massa detallada ni específica.

L'altra limitació important ha estat el nombre d'informants, no prou elevat per contrastar algunes hipòtesis inicials que s'han hagut de deixar de banda. Per exemple, no hi havia prou nombre d'estudiants de català amb parella catalana o pares amb qui parlessin català per fer estadístiques, ni prou alumnes de nivells superiors per veure si l'ús que fan del català està relacionat amb el seu nivell (és a dir, quan més s'usa el català, més nivell es té).

De cara a possibles futures línies d'investigació es podria, d'una banda, ampliar aquest estudi a tota la població contactant de nou amb els estudiants que no han respost el qüestionari i retrobant els entrevistats o nous informants per obtenir informació que no s'hagi considerat. De l'altra, si es repetís aquest estudi a Tolosa, caldria veure si finalment el CETIM ha iniciat cursos de català i si és així caldria incloure aquest centre en el treball.

També es podria investigar, com ja s'ha comentat, si hi ha una relació directa entre la promoció del català i el nombre d'estudiants, preguntant als estudiants de català fins a quin punt creuen que han estat influenciats a estudiar català per les polítiques de promoció de la llengua que han dut a terme els seus centres. Per exemple se sap que estudiants universitaris han estat influenciats per companys de promocions anteriors o professorat.

Finalment també seria interessant buscar tots els catalans que hi ha a Tolosa i veure, si tenen parella, quina és la llengua que parlen entre ells. Aquest estudi es podria ampliar també a altres territoris per veure realment fins a quin punt influencia, el tenir parella catalana, a l'hora d'aprendre el català.

7. Bibliografia

ALAMINOS, Antonio i José Luís CASTEJÓN (2006). *Elaboración, Análisis e Interpretación de Encuestas Cuestionarios y Escalas de Opinión*. Alcoy: Editorial Marfil.

BAGLIN, Michel (2005). "Pourquoi apprennent-ils la langue catalane?". *La Dépêche du Midi*, novembre del 2005.

BALAGUÉ, Sandra (2007). "El català a l'estranger". *L'Esclat* 14, p. 13-20.

BOIX, Emili i Francesc Xavier VILA (1998). *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel.

BOUKOUS, Ahmed (1999). "Le questionnaire". Dins CALVET, Louis-Jean i Pierre DUMONT (eds.), p. 15-24.

CALVET, Louis-Jean i Pierre DUMONT (eds.) (1999). *L'enquête sociolinguistique*. Paris: L'Harmattan.

CARRASCO, Salvador (2005). *Aproximación a la Estadística desde las ciencias sociales*. València: Universidad de Valencia.

CENTRO VIRTUAL CERVANTES (2016). *Diccionario de Términos Clave de ELE*. Madrid: Instituto Cervantes.
<http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/diccio_ele/default.htm> [Consulta 2 juny 2016]

COL·LOQUI DE CATALANÍSTICA TXECA (2007). *Jornades de catalanística a Praga*. Andorra: Biblioteca Andorrana Internacional.

CONSELL D'EUROPA (2003). *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. <http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/publicacions_en_linia/classific_temes/temes_materials_didactics/marc_europeu_de_referencia_per_a_les_llengues> [Consulta: 29 maig 2016]

DEFAYS, Jean-Marc (2013). "Les Centres de langues universitaires à la croisée des chemins, face à la globalisation". Dins DERIVRY-PLARD, FAURE i BRUDERMANN (dir.), p. 39-53.

DERIVRY-PLARD, Martine, Pascaline FAURE i Cédric BRUDERMANN (dir.) (2013). *Apprendre les langues à l'université au 21ème siècle*. Paris: Riuveneuve.

EUROSTAT (2014). *Tertiary education participation*. Luxemburg: Oficina de publicacions oficials de les Comunitats Europees. <<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do> > [Consulta 9 juny 2016]

FERNÁNDEZ, Josep Antón (2016). “Descobrim per què més de 6.000 persones estudien català a l'estranger”, dins del programa *El suplement*. Barcelona: Catalunya Radio.

FRANQUESA, Ester (2007). “El català: una opció d'estudi fora del domini lingüístic”. Dins COL·LOQUI DE CATALANÍSTICA TXECA, p. 124-132.

GENERALITAT DE CATALUNYA (2014). *Informe de política lingüística, 2014*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. <<http://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/informepl/arxius/IPL-2014.pdf>> [Consulta: 9 juny 2016]

GENERALITAT DE CATALUNYA (2015). *Enquesta d'Usos Lingüístics de la Població 2013*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. <<http://idescat.cat/p/eulp>> [Consulta: 2 juny 2016]

GENERALITAT DE CATALUNYA (2016). *Comunitats Catalanes de l'Exterior*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. <http://afersexteriors.gencat.cat/ca/arees_d_actuacio/comunitats_catalanes_de_l_exterior/> [Consulta: 29 maig 2016]

INSTITUT RAMON LLULL (2016). *Memòria 2015*. Barcelona: Institut Ramon Llull. <http://www.llull.cat/rec_doc_mem/memoria_2015_IRL.pdf> [Consulta: 29 maig 2016]

Instituto Cervantes (2016). *Sedes en el mundo*. Madrid: Instituto Cervantes. <http://www.cervantes.es/sobre_instituto_cervantes/direcciones_contacto/sedes_mundo.htm> [Consulta: 29 maig 2016]

MANUEL, Ruben (2014). *Studying Catalan as an L2 in a Foreign Context: Who and Why: Learners' profile, attitudes and motivations*, tesi de màster. Barcelona: Universitat de Barcelona. <<http://hdl.handle.net/2445/69629>> [Consulta: 29 maig 2016]

MAYAN, María José (2001). *Una Introducción a los Métodos Cualitativos: Módulo de Entrenamiento para Estudiantes y Profesionales*. Alberta: Qual Institute Press.

MORENO, Francisco (1990). *Metodología sociolingüística*. Madrid: Gredos.

NOPCA, Jordi (2009). "Lectorats de català: Molt més fàcil Pirineus enllà". *Òmnium: Llengua, Cultura, País* 13, p. 32-34.

PAUWELS, Anne (2013). "Challenges of Globalisation and Plurilingualism for the Teaching of Languages at University". Dins DERIVRY-PLARD, FAURE i BRUDERMANN (dir.), p. 19-38.

POCHE, Bernard (2000). *Les langues minoritaires en Europe*. Grenoble: PUG.

PRADILLA, Miquel Àngel (2008). *Sociolingüística de la variació i llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

PRADILLA, Miquel Àngel i Natxo SOROLLA (dir.) (2012). *Informe sobre la situació de la llengua catalana (2012)*. Barcelona: Òmnium Cultural i Plataforma per la Llengua. <<http://www.directe.cat/documents/noticies/informe2012-llengua-catalana.pdf>> [Consulta: 29 maig 2016]

SOROLLA, Natxo (2012). "Context demogràfic i econòmic. L'evolució de la comunitat lingüística". Dins PRADILLA, Miquel Àngel i Natxo SOROLLA (dir.), p. 10-43.

VILLÁN, Ildefonso i María Soledad BRAVO (1990). *Procedimiento de depuración de datos estadísticos*. Zarautz: Instituto Vasco de Estadística.

8. Annexes

8.1. Qüestionari

Benvolgut/da,

Primer de tot, gràcies per participar en aquest estudi. El següent qüestionari tracta l'interès pel català i l'aprenentatge del català a Tolosa. Cal que sàpiga que no hi ha respostes correctes o incorrectes, que les respostes a aquest qüestionari són completament confidencials i que només s'utilitzaran per al propòsit de la recerca. Si us plau, tracti de ser el més acurat/da possible. Gràcies de nou,

Alba Ferran

* Necessari

VARIABLES DEMOGRÀFIQUES

P1. Sexe *

Marqueu només una opció.

☐ Dona

☐ Home

P2. Em podria dir quin any va néixer? *

P3. Em podria dir quina és la seva nacionalitat?*

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

☐ Andorrana

☐ Francesa

☐ Apàtrida

☐ NS/NC

☐ Espanyola

☐ Altres: _____

LLENGÜES

P4. Recorda quina llengua va parlar primer vostè, a casa, quan era petit/a? (Si es tracta d'una combinació de llengües indiqueu-les a *Altres*) *

Marqueu només una opció.

☐ Castellà

☐ Occità

☐ Català

☐ NS/NC

☐ Francès

☐ Altres: _____

P5. Quina és la seva llengua habitual? (La llengua que parla més sovint) (Si es tracta d'una combinació de llengües indiqueu-les a *Altres*) *

Marqueu només una opció.

☐ Castellà

☐ Occità

☐ Català

☐ NS/NC

☐ Francès

☐ Altres: _____

P6. Quines llengües diria vostè que pot parlar fluidament, és a dir, en què pot mantenir una conversa quotidiana? (Pot marcar més d'una resposta) *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

☐ Anglès

☐ Català

☐ Castellà

☐ Francès

- ☐ Occità
- ☐ NS/NC
- ☐ Altres: _____

LLAR

Llengües que es parlen a la seva llar actual. En aquest cas és important que pensi només en els membres que viuen amb vostè.

P7. Viu sol? *

Marqueu només una opció.

- ☐ Sí → passi a la P9
- ☐ No

P8. Vostè, a casa, quina llengua parla? (Prengui una visió global i conjunta amb tots els membres de la llar) (Si es tracta d'una combinació de llengües diferent a català-francès indiqui-la a *Altres*) *Marqueu només una opció.*

- ☐ Només en català
- ☐ Només en francès
- ☐ Igual en català i en francès
- ☐ Més en català que en francès
- ☐ Més en francès que en català
- ☐ NS/NC
- ☐ Altres: _____

FAMÍLIA

P9. Amb la seva mare, en quina llengua parla o parlava? (Si es tracta d'una combinació de llengües diferent a català-francès indiqui-la a *Altres*) *

Marqueu només una opció.

- ☐ Només en català
- ☐ Només en francès
- ☐ Igual en català i en francès
- ☐ Més en català que en francès
- ☐ Més en francès que en català
- ☐ NS/NC
- ☐ Altres: _____

P10. Amb el seu pare, en quina llengua parla o parlava? (Si es tracta d'una combinació de llengües diferent a català-francès indiqui-la a *Altres*) *

Marqueu només una opció.

- ☐ Només en català
- ☐ Només en francès
- ☐ Igual en català i en francès
- ☐ Més en català que en francès
- ☐ Més en francès que en català
- ☐ NS/NC
- ☐ Altres: _____

P11. Vostè actualment té parella? *

Marqueu només una opció.

- ☐ Sí
- ☐ No, però n'ha tinguda
- ☐ No, ni n'ha tinguda → Passi a P14
- ☐ NS/NC → Passi a P14

P12. Amb la seva parella actual o anterior, en quina llengua parla o parlava? (Si es tracta d'una combinació de llengües diferent a català-francès indiqui-la a *Altres*) *

Marqueu només una opció.

- ☐ Només en català
- ☐ Només en francès
- ☐ Igual en català i en francès
- ☐ Més en català que en francès
- ☐ Més en francès que en català
- ☐ NS/NC
- ☐ Altres: _____

P13. Sap quina és la llengua inicial de la seva parella actual o prèvia? (Si es tracta d'una combinació de llengües indiqui-la a *Altres*)

Marqueu només una opció.

☐ Castellà	☐ Occità
☐ Català	☐ Altres: _____
☐ Francès	

ESTUDIS DE CATALÀ

P14. On estudia català? *

Marqueu només una opció.

☐ Casal Català de Tolosa	☐ NS/NC
☐ Instituto Cervantes	☐ Altres: _____
☐ Universitat de Tolosa (UT2J)	

P15. En quin nivell de català es troba? *

Marqueu només una opció.

☐ A1	☐ C1
☐ A2	☐ C2
☐ B1	☐ NS/NC
☐ B2	☐ Altres: _____

P16. Estudio català perquè... (Per a cada proposició indiqui el seu grau d'acord o desacord) *

Marqueu només un oval per fila.

	Totalment d'acord	Molt d'acord	Una mica d'acord	Una mica en desacord	Molt en desacord	Totalment en desacord
Em serà útil a l'hora d'aconseguir una feina / per la meva feina actual	☐	☐	☐	☐	☐	☐
És un valor afegit al meu currículum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ja en sabia una mica i volia aprofundir en el seu coneixement	☐	☐	☐	☐	☐	☐
La meva parella és catalana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
M'interessa la cultura catalana (art, arquitectura, cuina...)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Passava, passo o passaré les vacances a Catalunya o altres territoris de parla catalana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Segueixo el FC Barcelona	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tinc arrels catalanes	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tinc interès per les llengües en general	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tinc amics catalans	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tinc la intenció d'anar a viure a Catalunya o altres territoris de parla catalana	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vull estudiar en una universitat catalana en un futur	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Altres (especifiqui a P16a)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Altres (especifiqui a P16a)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Altres (especifiqui a P16a)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

P16a. Si ha indicat *Altres* a P16, de quins motius es tracta? (segueixi el mateix ordre).

P17. Quin ús fa del català?

P17a. Comprensió oral *

Marqueu només un oval per fila.

	A diari	Almenys una vegada a la setmana	Almenys una vegada al mes	Almenys una vegada a l'any	Mai
Escolto amics parlar català	☐	☐	☐	☐	☐
Escolto cançons en català	☐	☐	☐	☐	☐
Escolto familiars parlar català	☐	☐	☐	☐	☐
Escolto la parella parlar català	☐	☐	☐	☐	☐
Escolto programes de radio en català	☐	☐	☐	☐	☐
Miro programes de televisió o pel·lícules en català	☐	☐	☐	☐	☐
Altres (especifiqui a P17a)	☐	☐	☐	☐	☐

Si Altres: especificació

P17b. Expressió oral *

Marqueu només un oval per fila.

	A diari	Almenys una vegada a la setmana	Almenys una vegada al mes	Almenys una vegada a l'any	Mai
Parlo a amics en català	☐	☐	☐	☐	☐
Parlo a familiars en català	☐	☐	☐	☐	☐
Parlo a la parella en català	☐	☐	☐	☐	☐
Parlo en català quan sóc a teritoris de parla catalana (interaccions comercials, veïns...)	☐	☐	☐	☐	☐
Altres (especifiqui a P17b)	☐	☐	☐	☐	☐

Si Altres: especificació

P17c. Comprensió escrita *

Marqueu només un oval per fila.

	A diari	Almenys una vegada a la setmana	Almenys una vegada al mes	Almenys una vegada a l'any	Mai
Llegeixo llibres, revistes o altres documents en edició impresa en català	☐	☐	☐	☐	☐
Llegeixo missatges de text, correus electrònics, Facebook, Twitter... en català	☐	☐	☐	☐	☐
Llegeixo textos digitals (llibres, revistes, articles...) o consulto pàgines web en català	☐	☐	☐	☐	☐
Altres (especifiqueu a P17c)	☐	☐	☐	☐	☐

Si *Altres*: especificació

P17d. Expressió escrita *

Marqueu només un oval per fila.

	A diari	Almenys una vegada a la setmana	Almenys una vegada al mes	Almenys una vegada a l'any	Mai
Escriu cartes o postals en català	☐	☐	☐	☐	☐
Escriu missatges de text, correus electrònics, facebook, twits o altres escrits digitals en català	☐	☐	☐	☐	☐
Escriu notes personals en català	☐	☐	☐	☐	☐
Altres (especifiqueu a P17d)	☐	☐	☐	☐	☐

Si *Altres*: especificació

P18. Té interès en seguir estudiant el català un cop acabi aquest curs? *

Marqueu només una opció.

- ☐ Sí → Passi a P18a
 ☐ No → Passi a P18b

P18a) Per què sí?

Maqueu només una opció.

- ☐ Per les mateixes raons per les quals l'estudio
- ☐ NS/NC
- ☐ Altres:

P18b) Per què no?

Selecioneu totes les opcions que corresponguin.

- ☐ Perquè no ho considero necessari
- ☐ Perquè no tinc temps
- ☐ NS/NC
- ☐ Perquè ja en sé prou
- ☐ Altres:

Moltes gràcies per la seva col·laboració.

8.2. Entrevistes

Entrevista a la Maria Gamisans, professora de català del Casal Català de Tolosa

Alba: Bon dia, bé, primer de tot gràcies per accedir a fer aquesta entrevista. Em podries dir el teu nom, el càrrec que ocupes i la institució?

Maria: Em dic aquí Maria Gamisans, sóc la dona de l'expresident del Casal i professor universitari i doncs el meu càrrec aquí al Casal sóc la professora titular perquè només n'hi ha una i sóc jo des de fa ja vint-i-cinc anys.

Alba: Val i és pel Casal Català de Tolosa.

M: Sí

A: Molt bé. Em podries explicar una mica, ja que la coneixes, la història... com van començar a oferir-se els cursos de català i per què?

M: Diguéssim que els cursos ja es van fer cursos de català ja cap als anys 55-60 quan va néixer el casal, quan es va crear el casal. Però no hi havia gent molt molt competent, diguéssim, no eren professors. Eren els que sabien escriure perfectament que es van proposar d'ajudar els altres, els que no sabien. Era una mica informal, diguéssim, però es feien cursos per millorar l'ortografia. Després, l'any 78, va arribar el meu marit aquí a la Universitat i ell va donar classes de català durant 3 o 4 anys. I jo, quan ell va tenir més feina, vaig prendre la seva successió.

A: Molt bé. Al principi era com ara que hi ha molts – cinc – grups de...?

M: No, al principi hi havia poca gent, relativament poca gent. Només hi havia un grup i eren sobretot, com t'he dit abans, eren rossellonesos o fills de refugiats que volien conèixer millor, aprofundir, la seva llengua d'origen. I després, més tard, jo vaig començar amb un grupet petit, però aquest grupet es va fidelitzar. És a dir, van voler

continuar, van insistir. I en principi, des que faig classes, sempre en primer any, en principiants, tinc entre 15 i 20 alumnes i és molt important, perquè això és la base per després. D'aquests gairebé la meitat es queden per després fer el 2n any, fins al punt que hem arribat, tinc gent que han vingut durant 15 anys.

A: Quinze anys!?

M: Quinze anys. Perquè... sempre jo els dic: però, per què veniu? No? Podeu fer altra cosa, o estudiar a casa, etcètera. Però diu no, no, perquè no tenim ocasió de parlar català fora d'aquí i aquí almenys mantenim el que sabem.

A: I segueixen, llavors, al nivell més alt no?

M: Exacte. Doncs tinc gent molt fidel des de fa molts anys i s'ho passen bé. M'ho diuen la veritat, i per això...

A: Són gent amb arrels catalanes o...?

M: Sí, sí, sí, són gent amb arrels. Ara diguéssim que, al principi, com t'he dit abans van venir gent d'origen catalana. Però de mica en mica va evolucionant. És a dir, cada vegada hi ha més catalans que venen a treballar aquí i que han conegut francesos o franceses i la seva parella vol conèixer, diguéssim, també... perquè es pensaven que amb el castellà podien anar a tot arreu i van a veure la família de la seva companya o la xicota i veuen que allà parlen català.

A: Sí.

M: I estan molt sorpresos i venen aquí i diuen no, no és que vull aprendre el català. Tinc també una part dels meus alumnes que venen per aquesta raó. Doncs, com he dit abans, tinc diversos nivells. El primer nivell sempre es fa el dijous. El dijous és el primer nivell, tinc entre 15 i 20 alumnes. El segon nivell, que és el que correspon a... normalment arriben al nivell A2.

A: Sí.

M: Arriben al nivell A2 entre el dijous i el dilluns. El primer any i el segon, perquè normalment són 60 hores per any que faig. Doncs són poques hores.

A: Que és d'octubre a juny no?

M: Exacte. Del mes d'octubre fins al mes de juny. Més o menys unes 60 hores. Doncs entre dos anys els arribo a posar a un nivell d'A2 i sempre els aconsello que passin l'examen del CIC, Certificat Internacional de Català, perquè és un diploma que atorga la Generalitat, la Ramon Llull, l'Institut Ramon Llull.

A: Ah, són els títols que passen a la Universitat.

M: Exacte. I la majoria dels qui es presenten a la Universitat venen del Casal. Els envio després a la Universitat perquè passin l'examen.

A: Hi ha la relació aquesta entre...

M: Ah sí, des de sempre, des de sempre.

A: No, a més com que hi ha el Josep i el Fabrice que són a la Universitat, però també són membres del Casal hi ha aquesta relació.

M: Sí, sí.

A: Bueno, i abans també amb el teu marit.

M: Si, abans amb el meu marit que era el responsable del Departament de Català, era ell durant molts anys, des del 78. I doncs ens permetia doncs de fer-los passar l'examen, encara que l'examen es fa, es corregeix a Barcelona eh? Diguessim...

A: Sí. Però és aquest...

M: Però és gràcies a aquesta relació doncs els aconsello que es presentin i a més a més estan molt satisfets de tenir un diploma reconegut.

A: Clar! Home tot l'esforç...

M: Doncs, entre, diguessim, en dos anys, en 120 hores, preparen el nivell A2, el nivell internacional. Això ho faig el dilluns. Entre el dijous i el dilluns. Després tinc el dimecres. El dimecres és el nivell B1. B1-B2 perquè aquí tinc, es pot dir, una clientela, un alumnat que són realment molt fidels, el grup que venen a les 5 de la tarda, entre les cinc i dos quarts de set, són gent de certa edat, que estan jubilats, no tots, però la majoria estan jubilats, i els agrada molt i fa molts anys que venen en aquest grup. És a dir que sóc jo la que m'adapto a ells. Si veig que han progressat doncs faig exercicis de B2, o fins i tot de C1 eh! Depèn... Doncs el dimecres tinc B1 entre les 5 i les 8 del vespre. Tinc dos grups, eh?

A: Sí. I després...

M: I després l'avançat que és el dimarts.

A: Val.

M: I sempre els aconsello que passin els diferents nivells del CIC: B1, B2 i C1 – fins i tot hi ha algun que ha passat el C1, que està molt bé, que és el nivell de suficiència.

A: Llavors diguessim que es correspon una mica, cada any és un nivell més no?

M: Exacte. Cada any, sí. Si veig algun que li costa molt doncs li dic que es pot quedar una altra vegada en el mateix grup, però intento doncs ajudar-lo una mica perquè no els agrada gaire...

A: No, però està molt bé que s'adapti l'aprenentatge una mica als alumnes.

M: Ah sí, sí. Aquí no és com a la Universitat. Vull dir, la gent ha de venir amb plaer, amb gust, i no sentir-se sotmesos a que a la fi de l'any han de superar unes proves i és això que fa que...

A: Això és el que em comentaves l'altre dia. Bueno, de fet m'ho comentava un alumne, que les classes són molt dinàmiques i que els agrada venir. I llavors vas comentar no és que sinó no vindria ningú.

M: És que sinó no vindria ningú, no vindria ningú, i a més és una altra mentalitat. Aquí a la gent jo els dic progresseu al vostre ritme, perquè em puc trobar amb gent jove que va molt de pressa i una persona gran que li costa més. Doncs, no se la de, diguessim, de desmotivar o desanimar. No, no, dic, vosté va al seu ritme i ja està. Perquè és veritat que si fas una cursa una persona de 18 anys corre molt més de pressa que una...

A: Clar.

M: I no no, després es tranquilitzen, els agrada, i és això que fa que continuïn.

A: A més em comentaves que intentes fer les classes en català completament a partir...

M: Intento parlar sempre en català. Faig jocs, també, coses que els despertin una mica la competició entre ells. Jugar els agrada molt.

A: Sí.

M: Sí, és clar.

A: Perquè ells són en majoria francesos? Podríem dir?

M: Depèn. Ara, cada vegada hi ha més francesos. Sobretot en principiants, en el grup del dijous.

A: I els que no són francesos diguessim que són catalans o són de totes les nacionalitats?

M: Són, tinc 3 marroquins, ara n'hi ha 2 que han marxat. Tres marroquins, cosa que abans no era el cas. Tinc una tunisiana fantàstica que fa potser set anys que ve a les meves classes perquè es va casar amb un andorrà. Un fill d'andorrà, perquè ell és enginyer aquí i aquesta persona doncs ve des de fa molt temps. Va començar de zero i ara déu ni do com s'espavila. Quan penses que només són 60 hores a l'any, és molt poc

per aprendre una llengua. I després hi ha gent gran que els costa bastant l'ortografia, la gramàtica catalana, troben que és molt difícil les A, les O que es pronuncien U... I és clar, hi has d'insistir molt perquè no és... però van millorant. Com jo dic cadascú al seu ritme. Si volen després passar un examen i el passen i l'aproven molt bé i si no, si volen continuar per mi no hi ha cap problema.

A: Molt bé, i a veure, professors com deies ets només tu... D'alumnes ara, quin nombre d'alumnes estaríem parlant?

M: Aquest any són 58 entre els 5 nivells.

A: I llavors són grups de 10?

M: Més o menys. Depén. Depén, per exemple el grup del dimecres doncs tinc un grup de 15, el de dijous també. Dijous són més...

A: Els principiants.

M: Sí, els principiants. I el B1 aquest que dic que són antics, venen des de fa més temps. El grup d'avançats és el més petit, el grup d'avançats.

A: Clar, diguessim que a mesura que van avançant pot ser que ho deixin més?

M: Exacte.

A: Un cop assoleixen un nivell bàsic.

M: Sí, sí, és a dir que després ja faig coses més difícils perquè tinc gent que escriuen ja bé, que saben parlar. Doncs és clar, ja aquells volen fer exercicis més difícils i als altres els costa més. Aquí m'adapto, m'adapto i faig coses de vegades difícils, a vegades més fàcils, per contentar una mica a tothom.

A: Està molt bé. Aleshores, què més? D'activitats per promocionar el català, el casal fa diverses activitats, comentàvem per exemple el dictat de català de Perinyà.

M: Si, això també és una bona idea. Que per cert aquest any ha canviat la presentació. No sé si vindràs a fer-lo que és dissabte que ve.

A: Sí?

M: Perquè normalment aquest dictat es feia per d'alguna manera insistir sobre el fet que hagin perdut els seus drets, Catalunya Nord, amb el Tractat dels Pirineus. Això es va crear fa uns deu anys més o menys i van decidir de fer un dictat. Doncs es feia només a Perpinyà. Però nosaltres vam demanar si ho podiem fer aquí. A mi me l'envien a última hora aquest dictat.

A: Per no fer trapes...

M: Per no fer trampa me l'envien just abans, mitja hora abans de fer el dictat. I després jo recollia els dictats i els enviava a Perpinyà i els corregien i els primers premis mai ningú...

A: Era a Tolosa...

M: No, no! Mai ningú no ha fet zero faltes. Sempre, sempre hi ha hagut una, dues, tres... fins i tot els primers. I després ells enviaven premis. Això també era un incentiu per participar. I estava bé. I aquí al Casal diverses persones han guanyat diccionaris i això. Aquest any han decidit fer-ho d'una altra manera. Aquest any ja no es fa, sempre es feia el primer dissabte del mes de maig, perquè era quan es va signar el Tractat dels Pirineus. Aquest any van decidir el 9 d'abril i ja no s'ha d'enviar el dictat a Perpinyà per corregir-lo. El que m'han dit les últimes notícies que tinc és que jo hauré de fer fotocòpies i un cop el dictat acabat la gent es corregirà ella mateixa.

A: Ah, i funcionarà igual també a Perpinyà?

M: Funcionarà igual, igual.

A: Volen estalviar hores de correcció.

M: Sí perquè passaven moltes hores corregint i és veritat que alguns dictats tenies fins i tot 100 faltes o més de 100 faltes.

A: Participa molta gent?

M: El primer any que ho vam organitzar van participar uns 25.

A: D'aquí el Casal?

M: D'aquí el Casal. Però allà a Perpinyà més o menys entre 300 o 400.

A: Moltes còpies a corregir.

M: Això són moltes còpies a corregir. Doncs aquest any han volgut fer aquesta fórmula. I a Perpinyà han dit que regalaran un llibre a tothom. A tots els participants.

A: Ah! Està bé per fomentar la participació.

M: Exacte, i això doncs es farà, regalaran, quan entrin, abans de fer el dictat. Quan entrin ja els donaran un llibre. Jo els vaig dir i perquè no a Tolosa?

A: I aquí no?

M: Em van dir que sí.

A: Us enviaran llibres.

M: Però ens els enviaran després, perquè aquests llibres em sembla que els regala o els ofereix la Generalitat.

A: Ah!

M: I segons m'han dit a l'últim mail, missatge que he rebut, és que el dia 7 anirien a buscar-los a Barcelona, doncs no tenen temps d'enviar-los aquí. M'han dit que la gent que participi tindran un llibre però serà més tard.

A: Molt bé, està molt bé.

M: Això està bé. No sé la gent que vindrà eh, aquest any, però es farà dissabte que ve a dos quarts de tres.

A: Perfecte. I més activitats que feu així amb relació al Casal i el català?

M: Altres activitats que també de publicitat per les classes és la Primo de las Lenguas, no sé si has estudiat occità o no has estudiat mai occità?

A: No.

M: La Primo de las Lenguas és la Primavera de les Llengües.

A: És la setmana que ve no?

M: No, és al mes de maig.

A: Ah, és que nosaltres a la Universitat fem setmana d'occità la setmana que ve, però deu ser una altra cosa.

M: Ah, deu ser una altra cosa. Sempre es fa al mes de maig a la plaça del Capitol. És una festa maca. Hi ha molta gent que participa, totes les llengües minoritàries de Tolosa. I és quan te n'adones que n'hi ha moltíssimes, moltíssimes. I doncs, tots els que estan més o menys associats tenen una paradeta o una parada més gran, la del Casal és bastant important, amb la senyera... I allà es fa publicitat sobre el Casal, els cursos i, jo no ho he fet, però una persona es proposa per fer com una petita classe de català. Perquè vegin en què consisteix, com és el català i això donar ganes a que la gent vingui.

A: Ah, està bé.

M: Sí, i això és la Primo de las Lenguas, que és en occità la primavera de les llengües.

A: Després també a vegades us venen a fer conferències. Vaig veure que va venir en Titot.

M: Ah sí, sí, sí, sí. I abans quan el meu marit era el president doncs almenys teníem tres o quatre conferenciants per any que venien.

A: Està bé.

M: I una altra cosa important és que no sé si tu ho saps però a l'agregació d'espanyol, la càtedra d'espanyol, hi ha una prova de català. Cada any canvia, pot ser una obra de teatre, una novel·la, o poesia, i canvia cada any. I sovint doncs l'autor, el que és l'autor català, el fem venir aquí a Tolosa a fer una conferència. Per exemple aquí al Casal va venir la Maria Barbal, han vingut d'altres perquè la seva obra, em sembla que era *Pedra de Tartera*, va ser a l'agregació d'espanyol, a la prova, i aleshores va venir. Sempre han vingut conferenciant.

A: Està molt be. I alguna activitat més així? Perquè després feu els sopars de germanor que vaig veure que es quedaven alguns alumnes per practicar el català...

M: Ah sí! Això és nou, hem de donar les gràcies a aquest jovent que ha arribat ara. Perquè hi ha hagut un daltabaix, la veritat, molt important aquí al Casal a causa de no solament el meu marit que va ser president durant 12 anys, sinó que el seu germà, que va prendre el relleu, doncs va morir deu mesos després i això a mi m'ha trastocat bastant, m'ha afectat molt i diguem abans m'implicava potser una miqueta més dintre del Casal, però continuo fent coses.

A: I segueixes sent la professora i estàs cada dia aquí!

M: Sí. No, segueixo perquè m'agrada fer classes aquí, m'agrada per la gent que venen, perquè m'aprecien molt.

A: Ja és una família...

M: És gairebé, sí, una família. Són molt nombrosos, però em donen ànims per continuar. Sí, sí. Però... què m'havies demanat?

A: Ah, no, que deies que havia canviat, que hi ha hagut un relleu generacional.

M: Ah sí. Doncs aquest relleu generacional, ara la presidenta ja la coneixes, és una persona jove...

A: Bé, de fet no l'he coneguda en persona, eh? Vaig conèixer la Laura, la tesorera?

M: Ah sí, la Laura. Que per cert, el seu xicot, ve a les meves classes.

A: Sí, ja el vaig conèixer també.

M: En Nicolàs. I és francès. Va començar l'any passat, però pobre aquest any ha tingut... havia de passar exàmens i no ha pogut venir regularment.

A: Si, l'altre dia ho deia: no sé si hauré de repetir segon... perquè està preparant l'examen d'enginyeria...

M: Exacte, per ser professor de tecnologia. I doncs, no ha pogut venir, ja s'ha excusat i tot això, però en fi... Però és un cas típic d'aquest jovent que s'han ajuntat i tot això. Doncs ara ha arribat molt jovent i han tingut iniciatives noves com per exemple el fet de fer un sopar de germanor un cop al mes, trobo que està molt bé. Sí. Aquest vespre hi haurà un ambient terrible perquè hi ha el partit del Barça.

A: Ah, és veritat! Que retransmeten també els partits del Barça...

M: Sí, perquè han aconseguit aquest jovent que s'abonin a BEinSports. És l'última notícia, doncs així ho podran veure i vindran aquí. Això trobo que també és una molt bona idea. A més també, quan vam crear el premi de Sant Jordi...

A: Ah, feu també premi de Sant Jordi de literatura, vosaltres?

M: Primer vam pensar que havíem de fer una festa lúdica perquè és clar la gent... La veritat és que es fan aquí aquests sopars de germanor i això atrau la gent. La gent es pot veure, parlar... i vam pensar que a més a més de les conferències també s'havien de fer coses per cantar, ballar i menjar, això atrau gent. Doncs vam tenir la idea de fer una festa, per Sant Jordi, un sopar. Però donar-li un caire una mica cultural, per com és la festa de Sant Jordi. Doncs primer, els que ho van organitzar, al principi, els que s'organitzaven per decorar la sala i tot això van dir: i perquè no triem un tema cada vegada? Doncs sí, molt bé, endavant. Van triar el tema Dalí... no perdó, Gaudí, després també... Tàpies, també ho van fer, el Barça... i decorem la sala amb els colors i tot això i fem preguntes. I sobre Mallorca també! I fem preguntes sobre les illes, la cultura, etcètera. Els qui troben la resposta donem un llibre molt senzillet que guanyen i són jocs. I després més tard vam dir: i perquè no fem un premi literari? Demanem a la gent que escriguin per exemple dues o tres pàgines i com hi havia el Butlletí el primer premi el publicarem. El primer i el segon premi el publicarem. I sí, sí. Hi ha persones que es van animar. I doncs cada any fem això, aquest premi. I aquest any déu ni do! Em sembla que participen més gent. Jo no sóc el jurat...

A: Qui fa de jurat?

M: El jurat són tres persones d'aquí del Casal, antics del Casal. Una professora que és catalana, però professora de francès i d'espanyol i que també ve a les meves classes però que escriu molt bé el català. Doncs són tres persones grans i de mitjana edat i són elles que s'ocupen de dir quin és el primer premi, segon premi... Sempre el premi són llibres eh? Regalem llibres. Però aquest any hi ha més gent que ha participat.

A: Més feina però està... demostra que hi ha més interès o com a mínim tenen més temps.

M: Hi ha més interès i és clar, gent que gosa escriure. Perquè escriure és una mica posar-se davant de... despullar-se una mica, eh?

A: Sí.

M: I mostrar el que ets capaç de fer, i no és fàcil. No és fàcil que et jutgin quan tens certa edat, no? Tu pots pensar que el que fas està molt bé o molt interessant i que després et diguin: no, no, però és que... m'entens? És molt difícil. Però veig que cada vegada hi ha més gent que s'anima i això crec que està bé perquè podem fer dues coses alhora: una cosa que sigui lúdica i al mateix temps cultural.

A: Cultural també vaig veure que feu cursos de sardanes.

M: Això sí. A mi m'agrada molt ballar. No solament cursos de sardanes, sinó que ensenyo balls dels països catalans i gairebé de tota la península. Perquè sempre m'ha agradat molt ballar.

A: O sigui, ets també la professora?

M: Sóc la professora jo, la professora de les sardanes entre d'altres. Hi ha d'altres persones també que m'ajuden que no són d'aquí del Casal. Però si, sí. Això ho fem. Ja ho feien ja... es van crear els cursos quan es va crear l'Aplec de la Sardana eh? Quan jo vaig arribar aquí, quan em vaig casar, ja hi havia cursos de sardana. Però aquesta gent es van anar morint i em vam demanar si jo volia assegurar el relleu i jo els vaig dir que sí, perquè és una cosa que m'agrada. I no solament sardanes sinó d'altres balls.

A: Molt bé. A veure... ah sí. En relació a quin suport rebeu... Perquè ara comentaves que la Generalitat és qui envia els llibres de Perpinyà... I l'associació també està, vaig veure, dins la Generalitat o que hi ha suport mutu.

M: Sí, sí, ens ajuden.

A: Està subvencionat d'alguna manera?

M: Sí, hi ha una subvenció de la Generalitat, per sort, perquè sinó no podríem mantenir el local. Pensa que al món hi ha 117 casals, però que tinguin local propi, una seu, n'hi ha pocs. La majoria tenen locals... quan han de fer una manifestació, demanen a l'Ajuntament de la ciutat si els deixa un lloc, un local per reunir-se. Nosaltres aquí, quan jo vaig venir ja hi era aquest local, i això és un avantatge, perquè podem fer el que volem. Podem fer venir la gent que volem, organitzar... si fos un local de l'Ajuntament seria molt diferent perquè has de justificar moltes coses i no és fàcil. Per exemple per les sardanes tenim un local de l'Ajuntament, el vam tenir gratuïtament durant molt temps i després l'Ajuntament, ara com hi ha problemes econòmics ens van demanar de pagar 900€ per any, però per sort tenim gent que tenen els fills dintre de l'Ajuntament i ens han dit que si participàvem a algunes manifestacions de l'Ajuntament el podíem tenir gratuïtament i ho hem obtingut.

A: Ah hi ha la col·laboració aquesta...

M: Hi ha una col·laboració és a dir.

A: Encara sort.

M: Sort, perquè aquest cursos de sardanes són gratuïts.

A: Si clar, llavors...

M: Són gratuïts i és clar, aquí hem de pagar el lloguer, i la calefacció, el telèfon i tot això, i en part és gràcies a que estem subvencionats.

A: Perquè després els membres paguen també quota però...

M: Sí, són 28€, 28€ és molt poc.

A: Clar per tot l'any.

M: És molt poc.

A: Alguna cosa més que vulguis afegir així en relació... que no hagi comentat i que t'agradaria...

M: No, afegir el que he de dir és que el Casal ara, més aviat, i amb el meu marit ja ho era així, s'ha convertit en un centre cultural. Al principi era un lloc de reunió per aquella gent que va marxar del seu país, els refugiats polítics amb la retirada que deien. Doncs era un lloc per trobar-se, per recordar la pàtria, i a més era bastant polític. Perquè va néixer, el Casal era diguéssim un aspecte d'aquests que van venir, més d'esquerres, es van dividir...

A: La resistència.

M: La resistència fins i tot. Les diferències polítiques es veien aquí, hi eren presents. Perquè també es va crear el Casal, es va crear també la Llar de Germanor... doncs de mica en mica s'ha convertit en un centre cultural i jo crec que és el futur del Casal: aportar cultura i fer conèixer el país també.

A: Sí. Vaig veure també l'altre dia per exemple que va fer el quinto català al Nadal i...

M: Sí, sí.

A: Està bé també que feu totes aquestes activitats més lúdiques però que són cultura al cap i a la fi.

M: Sí, sí, a més a més els reis també, perquè durant un temps els nens no venien, i doncs ara, amb aquest jovent que tenen fills, van decidir de fer la festa dels reis.

A: Feu activitats més pels infants, ara?

M: Més pels infants, abans no es feien, no. Perquè com t'he dit abans els fills d'aquells refugiats s'han integrat ja, són francesos francesos, i han desconnectat una mica amb la realitat catalana.

A: I en canvi els nous catalans parlen català als fills?

M: No són emigrants, venen cap aquí per la feina, alguns han trobat aquí a l'aeroespacial, a l'aviació hi ha molts.

A: Airbus, aquí a Toulouse.

M: Sí, per exemple. Hi ha molts estudiants d'enginyeria perquè aquí hi ha moltes escoles d'enginyers especialitzats en l'aeronàutica, i després ja s'han quedat perquè els han proposat una feina. Doncs en tenim 2 o 3, en aquest cas. I doncs aquesta gent s'han casat, tenen fills, i aquests venen amb els nens, i trobo que la Mireia ha tingut molt bona idea de celebrar la festa dels Reis i ara per Sant Jordi, el 23 mateix també faran altres coses.

A: Pels nens també?

M: Pels nens també. Tot el que pugui atraure a gent és benvingut.

A: Sí. La calçotada l'altre dia també va rebre molta gent!

M: Ah, hi vas anar?

A: No, no hi vaig anar, però ho comentaven també al sopar que hi havia molts inscrits.

M: Si, ja ho vaig pensar, que hi havia una quarantena potser, no sé si quaranta. La primera vegada que es feia. Trobo que tot això és benvingut. S'ha d'aportar, s'ha de sumar.

A: Està bé que tingueu aquest doble de conservar tradicions: cursos durant 20 anys, Bueno, 25, sardanes... i alhora aneu incorporant noves coses: les xarxes socials també he vist que el Casal té Facebook, Twitter...

M: Sí, sí, sí. Ara hi ha especialistes que ho han posat al dia i sembla ser que molta gent hi va per veure què fem i tot això. Jo no hi estic gaire al corrent perquè jo amb la informàtica sóc un desastre, però pel que m'han dit està molt ben presentat, sí, sí. Doncs són molt bones iniciatives, gent amb ganes de fer feina i tirar endavant una cosa tan antiga com és el Casal, que no s'ha de perdre. I sobretot, el que no s'ha d'oblidar, és tot el que es feia abans, conservar-ho. Perquè per exemple tenim l'Aplec de la Sardana, sí és veritat que potser no hi ha molt jovent que balla sardanes, és veritat, però nosaltres proposem a la ciutat de Tolosa una animació a l'exterior. És a dir que encara que no ballis, si vols escoltar músics... un francès, un tolosà, pot anar i sentir-ho. I això és una cosa que aportem a la ciutat. Doncs l'Ajuntament de Tolosa sempre

ens subvenciona amb 3000€, però hem de justificar una cosa en la qual participin també els altres, perquè si dius: ens quedem aquí dintre. Potser els de fora no venen. No es veu. Doncs gràcies a això, aquest aplec, que fa 65 anys que se celebra.

A: I sou molta gent?

M: A l'Aplec, normalment, venen potser 150 persones,

A: Déu ni do, un diumenge al matí.

M: Ah no, no, no. Parlo de l'Aplec. No dels cursos.

A: Ah perdó, sí, m'he confós.

M: El diumenge al matí són els cursos de sardanes i ve una trentena de persones com a màxim.

A: Perquè són classes, però clar a l'Aplec és quan mostreu...

M: Exacte.

A: M'he confós.

M: Sí. Els cursos els fem amb un CD, amb música enregistrada, però l'Aplec es fa al carrer, en una plaça que es va des de fa molts anys, aquí a Sant Ceprià.

A: I ve gent a tocar?

M: I ve gent a tocar, dues cobles! Això ens costa car, perquè clar, són 22 músics, i com és gratuït, s'han de pagar. Sempre fem venir una cobla de Barcelona, de Catalunya Sud i una altra de Catalunya Nord. Això ja ho feien els antics, eh? I nosaltres hem anat seguint, però es qüestionava si continuar a l'Aplec o no, però una cosa que fa tants anys que es fa i a més a més l'Ajuntament ens dona una subvenció, almenys aportem nosaltres una mica.

A: I és una manera de fer-se veure.

M: De fer-se veure perquè és a fora.

A: A més si és aquí a la plaça que la gent ho veu...

M: La gent ho veu. I a més venen alguns sardanistes de Perpinyà, del Rosselló... és allà on hi ha unes 150 persones més o menys que venen.

A: Perquè teniu relació, em comentaves, amb els Quadres Catalans.

M: Ah, sí, sí. Amb els Quadres Catalans doncs també hi tenim relació. És una associació que es va crear ja fa molts anys, que eren executiu catalans del Nord, que es van ajuntar aquí i van crear aquesta associació, però tenim molt bones relacions. No són

gaire nombrosos i sovint els costa parlar en català, però ells fan un esforç i venen aquí. Ara per Sant Jordi també s'han apuntat 3 o 4 també. Doncs, sí, sí, tenim intercanvis. I ells fan exposicions a l'hostal d'Occitània, que és un centre occità, però que també celebrem junts, a l'època del meu marit celebràvem junts l'onze de setembre.

A: Ah, perquè també feu la Diada aquí al Casal?

M: Fem la Diada i la fem conjuntament amb ells. És a dir que si fem venir un músic o fem venir gent important, la meitat la paga el Casal i l'altra meitat l'Hostal d'Occitània.

A: Molt bé. Alguna associació més, organització amb la que col·laboreu així?

M: Abans, ara no sé si encara continuem, hi havia una associació que eren els de Tolosa amb l'USAP. No sé si tu saps què és l'USAP, és l'equip de rugbi de Perpinyà.

A: Ah. Aquí el rugbi és molt important, se segueix molt.

M: És molt important. Aquí a Tolosa és la ciutat del rugbi, perquè han estat campions varies vegades i l'USAP de rugbi i pensa que si hi ha algun lloc on es parla un mica català és allà, perquè per exemple l'himne de l'USAP és "L'estaca", quan surten els jugadors toquen "L'estaca", i si vols veure senyeres a Tolosa, és quan juga l'USAP contra el Tolosa.

A: No ho sabia això!

M: Sí, que per cert, USAP vol dir Unió Esportiva dels Arlequins de Perpinyà. Això és un secret entre nosaltres perquè serà una de les preguntes de Sant Jordi.

A: Ah!

M: Ja ho sé que ho he dit, però no et preocupis que com és la setmana que ve no té importància.

A: No, no em xivaré.

M: I m'han explicat una història! Perquè jo no ho sabia eh, la història d'aquesta associació dels arlequins de Perpinyà. Jo no ho sabia, però ho he descobert ara perquè hi ha un alumne meu que m'ha dit jo, com és de Prada de Conflent – saps que a Prada de Conflent es fa la Universitat Catalana d'Estiu des de fa molts anys i és allà que està enterrat Pompeu Fabra i on va viure també en Pau Casals – doncs un alumne d'allà que ve a les meves classes s'ha proposat per fer les preguntes de la vetllada de Sant Jordi.

A: Està bé.

M: I doncs, encara que hi ha faltes les faré perquè són interessants, sobre Catalunya Nord. I entre d'altres hi havia aquesta.

A: I li vas preguntar la història.

M: Hi ha aquesta de l'USAP, Unió Esportiva dels Arlequins de Perpinyà. Perquè arlequins? I es veu que quan va començar aquest club doncs no tenien gaires diners, i la samarreta que portaven era de pedaços. Com un arlequí.

A: I per això...

M: Em sembla que era apedaçada i d'aquí ve el nom d'USAP.

A: És molt interessant!

M: Doncs ho he descobert ara amb aquestes preguntes que m'ha enviat, una vintena de preguntes. Doncs hi havia un grup de rossellonesos vivint aquí a Tolosa i que eren socis de l'USAP i ens van demanar a nosaltres també si volíem participar, i amb aquests tenim relació. També tenim relació amb una altra associació que és a Tornefeuille, ho coneixes, Tornefeuille?

A: Em sona...

M: Sí, és una ciutat que està gairebé tocant a Tolosa que té bastants diners, sí, perquè hi passa l'autopista... en fi. I fan classes de sardanes, un cop al mes, i amb ells també tenim relació, contacte, no fa gaire van celebrar els 20 anys de cursos de sardanes, van venir l'alcalde de Tornefeuille i tenim bones relacions amb ells.

A: Molt bé. Doncs si no vols afegir-hi res més...

M: Em sembla que t'ho he dit tot, si m'he deixat alguna cosa...

A: En tot cas ja ens posarem en contacte. Moltes gràcies per l'entrevista i per tota la informació.

M: De res, de res. Jo espero que et serà útil i que puguis fer un bon treball.

A: I tant.

[Un cop acabada l'entrevista la Maria va afegir que hi havia dos alumnes que ja no seguien al curs de català que s'hi havien apuntat per poder anar a Manresa a estudiar Fisioteràpia ja que allà, per entrar a la carrera, la nota és més baixa, però que ja havien marxat cap a Manresa i per tant no quedarien reflectits als qüestionaris]

Entrevista a la Carmen Martínez, coordinadora docent de l'Institut Cervantes

Alba: Buenas tardes, como ya sabes soy Alba Ferran, estoy haciendo un estudio de por qué se enseña el catalán aquí en Tolosa y me interesaba incluir el Instituto Cervantes. Gracias por acceder a esta entrevista. ¿Me podrías decir primero de todo el nombre y la institución y el cargo que ocupas?

Carmen: Si. Yo me llamo Carmen Martínez, y soy, mi puesto en el Instituto Cervantes de Toulouse es de, se llama, coordinadora docente. Entonces mi responsabilidad es la de organizar toda la actividad académica de este instituto.

A: Muy bien. Gracias. Entonces, un poco, aquí, ¿Cuándo empezó o por qué empezó a ofrecerse los estudios de catalán?

C: A ver, esto surgió porqué hubo un momento en la historia del Instituto Cervantes, más o menos no sé muy bien eh, los años 2000, quizás 2004 o 2005. En el Instituto Cervantes se planteó que además de la difusión del español o castellano también nuestra misión tenía que ser la de difundir las demás lenguas de España. Entonces, lo voy a leer lo que dice nuestra página web: “El Instituto Cervantes, de acuerdo con los objetivos y funciones de la institución, difunde y promueve la diversidad lingüística y cultural de España e Hispanoamerica, en colaboración con los diversos organismos regionales, nacionales e internacionales”.

A: Muy bien, se entiende que hay una voluntad del Instituto de promover otras lenguas. Comentabas también que con el gallego y el euskera se ha intentado, pero que no...

C: Si. Al principio pues quisimos promocionar todas las lenguas, es decir, ofrecimos algunos cursos de, en todas las... de cualquier forma en nuestros folletos siempre aparecía la mención cursos de catalán, gallego y vasco, no, de manera general, sin hacer una propuesta concreta.

A: Vale.

C: Ya el catalán empezó a ofrecerse de manera más concreta, con cursos programados, con horarios, precios, etcétera.

A: Vale, y ¿Sabes un poco la evolución de estos cursos? ¿De si...?

C: Si, eh, desde el 2006, desde el año académico 2006-07, se proponen en este centro, se han propuesto, en diversas ocasiones, casi siempre, algunos años si, otros no, en función de... un poquito también de la respuesta, se han ofrecido cursos de catalán. O sea, tanto de manera general, como programados, como he dicho.

A: Vale, eh... Y entonces, hoy en día...

C: Vale, eh, entonces si, digamos que desde 2006-07 se han propuesto esos cursos. Eh... datos concretos tengo por ejemplo que en 2011-12 hubo dos cursos, con 8 matrículas, sé que no es mucho pero algo... ya eran importantes.

A: Ya se ofrecían.

C: Tuvimos algo muy interesante, que fue a raíz de una licitación del Consejo Regional de Toulouse. Nosotros la ganamos y entonces estuvimos dos años seguidos dando un curso particular de un grupo en el marco de unos responsables de la Euro-región Pirineos-Mediterráneo. Entonces eran responsables que llevaban proyectos en común con Barcelona y bueno, pues los estuvimos formando durante dos años seguidos, en 2011 y 2012. En 2012 hubo un curso pequeño, un curso particular con 3 matrículas; en 2013-14 otro curso particular con 3 matrículas; en 2014-15, dos cursos particulares con 2 matrículas y este curso, es la primera vez que tenemos unos grupos un poquito más numerosos, de 5 o 6 personas, dos cursos.

A: Vale, muy bien. Que me comentabas que era el nivel básico porque se intentó un intermedio pero la mitad del grupo no siguió...

C: Claro, eso pasa a veces, que hay algunos muy... las personas desde luego los alumnos que vienen a esta organización están muy, muy, muy motivados. Entonces cuando empiezan quieren seguir. No siempre pueden porque no siempre podemos permitirnos en la modalidad grupo mantener un grupo si no tiene un mínimo de alumnos.

A: Claro, evidentemente.

C: Entonces cuando se trata de cursos particulares sí, pero esos grupos digamos que son menos accesibles para la gente. Son más las empresas quienes pueden permitírselo.

A: Claro y ¿Cómo estáis organizados? Me decías que los profesores han ido cambiando a lo largo del tiempo...

C: Si. Los profesores han ido cambiando. Son profesores que llamamos en el Instituto Cervantes "colaboradores". Es decir, que trabajan por horas, tienen contratos y son, bueno... hay un proceso de selección, es decir que yo recibo candidaturas y luego pues eso, hago una entrevista, una selección y entonces se seleccionan por currículum.

A: ¿Y los alumnos? Los números por ejemplo ya me has comentado que este año serían unos 12... ¿Pasan alguna prueba, inicial o final, de catalán?

C: Eh... La prueba inicial no la hemos podido desarrollar, hay un proyecto actual, con los profesores actuales de catalán para hacer algo que nos permita efectivamente clasificar a los alumnos. Pero si que hacemos una evaluación final.

A: Vale. Y entonces...

C: Con un certificado si el alumno lo desea también.

A: Ah, está bien, el certificado. Y... me decías que para promocionar el catalán, bueno, se promocionan los cursos igual que se promocionan los otros cursos.

C: Sí. La promoción se hace a través de los diferentes soportes que tenemos que son el folleto, nuestra página web, algunos carteles aquí y en otros centros... Pero bueno, no... La verdad es que desearíamos poder promocionarlo mejor. Nos da la impresión de que nos falla un poco la promoción.

A: ¿Hay alguna colaboración con... o se ha intentado alguna colaboración con algún otro instituto o alguna organización...?

C: Eh, bueno, la única colaboración que es más, bueno, no del todo organizada realmente pero que ha habido algunos contactos y momentos de colaboración ha sido con la universidad Le Miral. Bueno, actualmente Jean-Jaurès.

A: Si estoy allí y con el cambio aún estamos... los papeles oficiales están con los dos nombres. Vale. Si hay alguna cosa más que quieras comentar...

M: Sí, quizás que hubo algun momento de colaboración con el Instituto Ramon Llull, el que nos proporcionaba material y documentos y en este momento no... Bueno parece que esta colaboración está un poquito... vamos que no funcionó muy bien, o sea, no es que no funcione, es que no se ha reactivado, no, y bueno pues es esto, pero realmente me gustaría seguir desarrollando esta promoción del catalán en este centro. Me parece muy importante, sobre todo por la proximidad geográfica.

A: Claro.

C: Porque, luego por la plantilla de acuerdos que hay de relaciones entre empresas por ejemplo. Y eso es algo que digamos por ejemplo al Instituto nos concierne más que quizás a la universidad que es la que trabaja más con estudiantes, ¿no? Nosotros el tema de la formación profesional también lo llevamos y en ese sentido nos importa ese tipo de relaciones transfronterizas.

A: Si.

C: Me gustaría poder dar respuestas a gente que lo necesita realmente

A: Bueno, pues si no tiene nada que añadir esto sería todo, muchas gracias por la entrevista.

[Un cop acabada l'entrevista la Carmen va afegir que als dos primers trimestres havien tingut estudiants pre-universitaris que volien anar a estudiar Medecina o Paramedecina (Fisioteràpia, Farmàcia...) a Catalunya]

Entrevista a en Fabrice Corrons, responsable de la Secció d'Estudis Catalans de la Universitat Jean-Jaurès

Alba: Hola, bon dia.

F: Bon dia.

A: Com ja saps fem aquesta entrevista dins el marc del meu treball final de recerca. Moltes gràcies per acceptar de participar-hi.

Fabrice: A tu.

A: Aleshores, et pots presentar, si us plau?

F: Sí, sóc en Fabrice Corrons. Sóc aquí professor titular de Filologia Catalana i Hispànica i responsable de la secció d'Estudis Catalans en aquesta Universitat.

A: Que és la Universitat...

F: Toulouse Jean-Jaurès.

A: Molt bé. Aleshores, comentaves que coneixies una mica l'inici de per què es van començar a oferir cursos de català aquí a la universitat.

F: Sí, es va començar als anys 40 perquè hi havia un professor, que era catedràtic, Josep Sebastià Pons, que era també poeta i era un poeta que venia de Rosselló, a França, i tenia una fascinació per la llengua catalana que parlava. Era la seva llengua materna i paterna i com que també era aquí professor de Filologia Hispànica va voler oferir estudis catalans i així va començar. Després van contractar una sèrie de persones entre les quals Michel Camprubí que es va tornar catedràtic de lingüística espanyola i catalana. I després l'any 1988 van contractar el Pere Gamisans que va ser, després de la jubilació de Camprubí l'any 98-99, responsable de la Secció de Català fins l'any 2011 que em van contractar com a professor titular de castellà i català i... En Pere es va morir l'any passat i llavors jo em vaig convertir en el responsable de la Secció d'Estudis Catalans.

A: I aleshores això, en un principi es van oferir perquè hi havia interès des de la part del professorat. L'interès era compartit també amb l'alumnat, una mica?

F: Cada cop més. Hi ha una... En principi diguem que era una cosa potser més nova i original pel que fa als estudiants, tot i que en aquell moment qui feina universitat als anys 40 era gent ja amb un interès cultural i sobretot un interès per apropiat-se als textos de l'Edat Mitjana. Per exemple tot aquest corpus, o la poesia de la Renaixença que era molt important. I després amb la immigració, les onades d'immigració que si l'exili, emigració econòmica... Va ser gent que va voler o poder escriure o poder normativitzar la seva llengua que era una llengua parlada a casa pels exiliats catalans o fills o néts o qui sigui. I després, a partir dels anys 75-80 també per raons de turisme, d'interès cultural i d'interès cada cop per fer l'Erasmus a Barcelona o a Tarragona, o a Girona, o al País Valencià, Illes Balears... per descomptat. I també, ara mateix, per raons econòmiques que és ara una novetat dins les ganes o els motius de fer català.

A: Per traduir deies...

F: Per traduir del català al francès tot el que és etiquetatge en català, per exemple, o fer també interpretació català- francès que cada cop hi ha més interès perquè el català és una llengua més habitual, més freqüent, de relacions i negociacions internacionals.

A: I més en aquesta zona que estem...

F: Sí, perquè aquí tenim aquesta arrelació entre l'Euro-Regió Migdia-Pirineus, entre Catalunya, i la nova regió que és la regió entre Montpeller i Tolosa per dir-ho així i...

A: Sí, que ha canviat de noms...

F: Sí, però encara no se sap encara ben bé quin serà el nom però també amb les Illes Balears tenim aquestes relacions que fa que els lligams econòmics són cada cop més forts. Per exemple, la seu de l'Euro-Regió a nivell institucional és aquí a Tolosa, doncs hem... cada mes ve gent de Balears o de Catalunya i es necessita intèrpret per poder fer interpretació simultània o consecutiva, doncs hi ha un interès. De fet ara, s'està oferint, a partir de l'any que ve, una nova oferta que serà a l'escola de traducció, que és el CETIM aquí, s'oferiran classes de català. Per fer intèrprets d'anglès, castellà i català.

A: Una possible nova línia d'investigació, perquè aquest no el contemplo encara.

F: Sí.

A: Llavors això, l'evolució una mica ja l'has comentat, actualment, diguéssim, llavors són els mateixos motius, afegint aquest econòmic que acabes d'explicar. Molt bé. I l'organització, una mica com us organitzeu amb cursos, nivells...

F: De fet a França, com també a Catalunya o als Països Catalans, tenim la part optativa, que és la part de sempre, la gent que fa Filologia Anglesa, Alemanya, Història... i que fa aquí català per fer l'Erasmus, perquè li agrada el català, pel Barça, per varis motius, o

per família... I després tenim el Grau de Filologia Catalana que som, deixant de banda la Universitat de Perpinyà on té també llicenciatura de Filologia Catalana com a llengua "regional", una llengua dins l'àmbit francès regional, som la única Universitat en tenir una Filologia Catalana com a llengua estrangera i doncs oferim aquest Grau en Filologia Catalana. I també això que és una singularitat francesa, el que es diu aquí a França la disciplina associada. És a dir, que la gent el primer any ha d'agafar una disciplina principal, o sigui per exemple Hispànica, Italià o Portuguès, i una associada. Poden agafar, entre l'eix de llengües el català, i a partir del segon any poden triar entre el recorregut centrat, o sigui que només Hispànica, deixant de banda el català, que el poden agafar com a optativa només amb dues hores cada setmana; o agafar disciplina principal i associada que els permet tenir una visió més enfortida de la llengua i la cultura catalana.

A: Bé. El nombre d'alumnes ha anat evolucionant al llarg del temps? Actualment com és?

F: Actualment tenim en total 193 estudiants en presencial i a distància. Perquè també l'optativa l'oferim a distància. Tenim com la UOC, aquest servei que es diu el SED (Service d'Enseignement à Distance), que ara per ara l'oferim només per les optatives i espero de fet una resposta per l'any que ve l'obrirem també a disciplina associada en primer any. De primer any que fa per exemple Filologia Hispànica pugui agafar estudis catalans.

A: Estudiar a distància.

F: Això és possible, espero, l'any que ve. I després tenim, entre tots aquests estudiants, tenim 91 estudiants d'optativa, 56 d'A1, 16 d'A2, 13 de B1... Molta gent de primer any comença i després es va d'Erasmus o no... Tenim també d'aquesta disciplina associada aquest any 94 i sobretot 80 de 1r any, gent que podrà continuar i aquest any en tenim 14. L'any passat teníem, per exemple, 37 de 1r any de disciplina associada i van seguir català o han seguit a la universitat, continuat, un 14 i de disciplina principal, Filologia, el Grau, tenim aquest any 8 persones, 7 de 1r any i una persona de 2n any. Això significa un augment prou important d'estudiants des de fa 3 anys. Per quina raó? Senzillament perquè abans de l'any 2012 o 2013 la gent que agafava català era només com a disciplina associada o Grau, era només la gent andorrana, era per la gent que ja tenia un nivell.

A: Ah, no l'oferíeu des de zero...

F: I vam obrir, i vam aconseguir obrir, perquè ens semblava necessari, això va ser també una mica uns malabarismes pedagògics, per poder obrir grups, però ens semblava necessari obrir a principiants aquesta disciplina associada. I vam passar de 10 estudiants, o 8, o 7 que eren estudiants perquè fan l'Institut Français a Andorra i passen a França a fer Filologia Catalana, a tenir 80 o 90 de fet...

A: De fet aquests malabarismes és el que comentàvem que per exemple hi ha grups que es desdoblen, que separeu els andorrans que ja tenen un nivell amb aquells que...

F: Sí, això fem, malabarisme a nivell econòmic, a nivell de finances, perquè tenim un pressupost i hem d'utilitzar-lo com seria millor. I sempre fem una situació que tothom tingui el seu nivell. De fet, pel que fa a la gent que fa les proves, en principi la gent arriba, si és gent de primer any, o té un nivell de parla catalana B2 i més, els posem a nivell B2 per ara perquè no hi ha un B2 més enllà d'optativa però que és un B2/C1/C2, depèn; o no tenen prou coneixements per poder començar o tenen zero coneixements a l'hora de començar.

A: Sí.

F: Això s'indica amb la prova segons el marc comú, una prova que fan ells mateixos i després nosaltres els donem consell de millor fer un altre nivell més alt o més baix segons...

A: Sí, perquè ja comentaves que A1, A2, B1... es correspon amb el nivell europeu.

F: Totalment.

A: Però dintre, però poden començar un curs i canviar si veuen que és un nivell massa alt o massa baix...

F: De fet les primeres setmanes el que nosaltres fem, cada tres primeres setmanes de curs és dir a veure, quin és el teu nivell. La gent que no té cap nivell, no té cap nivell, però gent que potser per família, per exemple aquest any el que tu coneixes l'Aymerich, que té família de parla catalana però que no té nivell escrit, o que fan viatges...

A: Als andorrans ens passa molt que l'escrit els hi costa una mica més que l'oral diguéssim.

F: Sí. Perquè és una llengua habitual per poder verbalitzar, per poder debatre, però a l'hora d'escriure és molt més complicat.

A: Sí. Molt bé. Professors comentaves que per exemple ara mateix en tenim dos, un titular i...

F: I un lector. Un lector amb finançament de l'Institut Ramon Llull, que finança el 100% del lectorat. Tenim aquesta sort aquí perquè som la única institució a França on hi ha aquest finançament al 100%, només "per tenir el Grau de Filologia Catalana", per tenir un argument de negociació per demanar un conveni més important de part del Ramon Llull.

A: Està molt bé. Els alumnes ja els has comentat una mica. Animeu els alumnes a passar les proves del marc europeu al final de...?

F: Sí. Bueno, nosaltres fem un examen que és l'examen per passar el nivell B1, A2... això és molt casolà, molt intern, correspon al marc, eh? Però és molt intern. Després animem molt a fer el certificat de català, de fet som centre d'examen aquí, reconegut per la Ramon Llull i animem a que ells i més estudiants, per exemple estudiants del Casal Català o del Cervantes puguin passar aquest certificat aquí a la universitat. Al mes de maig es fa sempre.

A: Sí perquè comentaves que hi havia molta relació amb el Casal Català.

F: Sí, per raons primer d'evidència, perquè som els mateixos. En Pere Gamisans abans era el responsable de la Secció d'Estudis Catalans aquí i president del Casal Català, perquè va néixer aquí a França però va tenir relació sempre amb el Casal, son pare el portava de petit al Casal als anys 50 i va mantenir la flama catalana. Jo sóc vice-president del Casal Català i doncs sempre intentem mantenir aquesta relació amb el Casal Català. Primer perquè és un lloc on s'apleguen els catalans i per nosaltres, professors, és un lloc on podem dir als nostres estudiants que no tenen prou coneixements o que volen parlar català: aquí hi ha un lloc prou important per poder fer-ho.

A: Aleshores, amb el Casal teniu relació, també amb l'Institut Llull, comentaves que rebeu aquest finançament i sou centre de proves oficials. Eh... Alguna entitat més així?

F: Després treballem a nivell d'investigació i recerca amb l'Associació Francesa de Catalanística, que és la que aplega els investigadors francesos sobre catalanística. Jo hi sóc secretari, és que som tots molt petits a França, som 50 o 60 socis de l'associació i treballem plegats. L'associació ens permet donar un relleu institucional i una forma de tenir... una forma de pressió, a vegades si hi ha un problema es pot fer intervenir l'associació per donar més importància a aquest problema o intentar resoldre aquest problema.

A: Donar més visió, està bé.

F: Sí.

A: I activitats de suport, que porteu a terme?

F: Intentem fer moltes perquè... Primer per demostrar que el català és una llengua viva, que a vegades tenen aquesta impressió de que és una llengua dels rètols, però no una llengua viva. O convidem, l'any passat vam convidar a un autor, un escriptor i novel·lista, Gerard Guix, aquest any un especialista de la glossa, l'any que ve, espero, un grup de músics... Tenim aquesta bogeria amb el Josep de convidar uns castellers aquí, per fer cultura catalana.

A: Sí.

F: I intentarem aplegar també els recursos... gent del Casal Català per fer més recursos econòmics i convidar una persona de l'Institut Ramon Llull a veure si també pot anar a veure el Casal Català després de la seva intervenció aquí i també si convidem des del Casal una persona que sigui de la cultura catalana, valenciana o mallorquina, menorquina, que vingui a la Universitat si pot ser, perquè...

A: Hi ha aquest intercanvi Casal – Universitat.

F: És molt important per nosaltres perquè és que som “quatre gats” i hem de...

A: Aprofitar...

F: I a més la gent té ganes, la gent del Casal té ganes de conèixer estudiants, tenen curiositat perquè són sempre els del Casal són els ambaixadors de Catalunya, dels Països Catalans, aquí. Tenim aquesta responsabilitat de difondre o de parlar només, és la nostra realitat, ja sigui lingüísticament, sigui culturalment, sigui políticament, i els nostres estudiants tenen interès i una curiositat molt forta alhora d'entendre a més, què passa actualment. Amb el que passa a Catalunya, que per ells, jo crec que més d'un estudiant ve amb aquesta sensació de dir: què passa a Catalunya que de cop i volta – de cop i volta per als francesos – volen tenir la independència? Per què serà? I per quin motiu intern?, i aquí el paper de la llengua és molt important. També el paper de la cultura, alguns per això també fan aquests estudis.

A: Molt bé. I també doneu suport una mica a través de les xarxes socials?

F: Sí. Tenim el Moodle de la universitat que és el nostre IRIS, que funciona amb les seves limitacions, que són limitacions de part dels estudiants, no limitacions de part nostra. Ens adonem que els estudiants no van prou sovint a l'IRIS, no és un costum, no és una forma de treballar normal... I per això vam crear, ja fa dos anys, un grup tancat del Facebook, per, no per parlar de coses de feina, més per fer jocs. Josep, el lector, proposa jocs. Per penjar vídeos de cultura catalana, de música catalana, això també ho fem al Moodle, i ens serveix per poder crear, diguem, una forma de relació amb els estudiants prou important que també la podem concretar amb el viatge que fem cada any a Catalunya. Perquè fem un viatge, amb estudiants de 1r o 2n, aquest any és només gent de 1r any, seran unes 20 persones que volen fer un viatge de 5 dies amb nosaltres a Barcelona. I veure estudis catalans de Catalunya i veure, com que acaben de fer un any, un curs sencer de català, tenen ganes de poder posar en pràctica la llengua catalana o de veure, els coneixements més teòrics que han pogut adquirir durant el seu curs, com posar-ho en pràctica.

A: Sí, perquè a més és això, aquí teniu l'associació de la Peña que hi esteu molt connectats. Ara també organitzen, per segon fan un viatge a Espanya però passant també per Tarragona...

F: Sí. Per València i Tarragona.

A: Ah, València també?

F: Jo formo part dels organitzadors del viatge i em semblava prou important, si podem fer-ho, passar pels països catalans, perquè tinguin una altra realitat. I també passar pel País Basc o Galícia. Perquè tinguin una altra realitat d'Espanya, que no vegin només que a Espanya només es parla castellà o només és cultura el toro o el que sigui. Hi ha una altra cultura que existeix a Espanya ara per ara.

A: Molt bé. Alguna cosa més que vulguis comentar d'alguna associació o activitats que feu?

F: Bé, cada any intentem innovar fent noves activitats i proposant més relacions. De l'estada per exemple del Josep Marquès que és doctorant, que va fer el taller de glossa i que és doctorant de la Universitat de Perpinyà intentarem fer més intercanvis amb la gent de Perpinyà, perquè som la mateixa regió ara mateix, i a més és una universitat molt propera perquè proposa el Grau de Filologia Catalana i amb gent que ve del Rosselló, no potser de la Catalunya del Sud, seria interessat de fer un intercanvi amb els estudiants o també entre els professors.

A: Molt bé. Doncs si això és tot, moltes gràcies per l'entrevista i restem en contacte per qualsevol cosa.

F: A tu. Molt bé.

Entrevista a l'Octavi Ruíz, professor de català de l'Instituto Cervantes i professor particular

Alba: Hola, bon dia. Com ja saps sóc l'Alba Ferran i estic fent un treball pel meu treball final i aleshores, bé, gràcies per haver accedit a fer aquesta entrevista.

Octavi: De res.

A: Per començar ens podries dir qui ets?

O: Bé jo sóc l'Octavi Ruiz Ros i sóc profe de català aquí a Tolosa.

A: I estàs tant a l'Instituto Cervantes, no?, Com...

O: Estic treballant tant a l'Institut Cervantes fent un curs de nivell inicial i després faig classes particulars pel meu compte.

A: Com és que vas començar a oferir classes particulars?

O: Bé, doncs, jo he arribat aquí al setembre, encara no fa ni un any que vaig arribar aquí. Jo sóc filòleg de català, jo sóc llicenciat en Filologia Catalana per la Universitat de València i vaig entregar el meu currículum eh, a diferents llocs. El primer de tots el Cervantes, el primer lloc on vaig anar va ser el Instituto Cervantes, jo també pensant-me que la majoria de llocs on me cridarien o la majoria de feines que me eixirien o així serien feines de professor de castellà. Però després ha resultat que no, que ha sigut al contrari, casi totes les feines que m'han cridat han sigut per ser profe de català.

A: Està molt bé. I això, bueno, clar, vas oferir-te perquè havies fet la carrera i era el que et mereixies...

O: Clar, perquè vaig fer la carrera i és la meua especialitat.

A: A més erets professor, no?, a València?

O: Clar jo sóc professor, sí, jo sóc professor a un institut, a Catarroja, que és un poble que hi ha al costat de València. Jo estic... he vingut d'excedència i per tant, doncs...

A: És el teu domini...

O: És la meua especialitat, sí.

A: Aleshores, des de que vas començar has tingut el mateix nombre d'alumnes, s'han anat apuntant...?

O: Jo per exemple a l'Institut Cervantes he fet dos cursos diferents. Vaig fer un primer curs d'una substitució d'una dona que se va quedar embarassada i era el final del curs que era un nivell més intermedi i ara fa poc, bueno, no fa poc, fa... el gener, vam començar... no al febrer, vam començar un altre curs al Cervantes de nivell inicial. Aleshores són 30 hores de curs, de nivell inicial, no tenen res a veure els alumnes aquests que hi ha en este curs amb els alumnes que hi havien a l'anterior curs, i el nivell és diferent. Este es un nivell bastant inicial. I després pel meu compte jo faig classes particulars a una dona des del principi de curs pràcticament, des del novembre, que és un nivell... de tots els alumnes que tinc és la que millor nivell té i ara fa un mes vaig començar també unes altres classes particulars a un matrimoni de quaranta anys i tal que té un nivell inicial, el seu nivell és un poc diferent.

A: Ells són catalans els estudiants? O són gent que està interessada pel català?

O: Hi ha un poc de tot. Els alumnes que faig classes particulars hi ha molta gent que és filla de o néta de catalans, aleshores volen aprendre la llengua per una qüestió

familiar. Hi ha gent que... sobretot la gent més gran, que és una gent que va en estiu a Girona, o a la Costa Brava, o per ahí, i aleshores li interessa, per una visió de futur, perquè la majoria volen jubilar-se i anar-se'n a viure allà. Volen aprendre el català. I després, hi ha per exemple el matrimoni aquest al que li faig classes particulars, que ells van a Andorra, de tant en tant, i que volen aprendre el català perquè diuen que allí bueno... Bueno és un poc una mescla de tot, i després hi ha una altra xica que és la més jove que tinc, que té vint-i-sis o vint-i-set anys que el seu... la seua parella és de Barcelona i aleshores volen aprendre el català.

A: Per tant, sí...

O: Aleshores no, la situació és un poc... i després, per exemple, ara no ho tinc però en el curs que vaig tenir abans en el Cervantes si que hi havia un parell de persones que l'any que ve se'n van a estudiar a Barcelona.

A: Erasmus o...?

O: Erasmus. I aleshores volen aprendre el català. Vull dir que les situacions són un poc diferents, però sí que és de veres que hi ha un cert interès.

A: Per la llengua, sí.

O: Pel català que està molt bé.

A: Que a més no t'esperaves, no?

O: No, no, no, no m'ho esperava de ninguna manera, de veres, de cap manera. I al final te n'adones no? Que al Cervantes són pocs alumnes però que en el casal català són molts alumnes, que a la universitat també...

A: Sí.

O: I així un poc, cadascú estudia la llengua per les seues raons personals, però està molt bé. És molt interessant la veritat.

A: Sí. Els teus alumnes preparen alguna prova? O simplement volen millorar el català?

O: No, no. Els que jo tinc no hi ha cap que prepari cap prova. Simplement és una qüestió... per exemple les 30 hores del Cervantes, doncs amb això pots fer i pots agafar un cert nivell, però no pots fer cap...

A: T'adaptes una mica al nivell.

O: Exacte. El nivell és totalment diferent. Fins i tot en aquests 5 alumnes hi han nivells diferents. És a dir tots sent un nivell inicial, quasi tots, hi ha algú, per exemple la xica que té 26 o 27 anys és més esponja i agafa les coses més ràpides i aleshores va avançant més ràpidament que una persona de 60 o 70 anys. Que és normal, també.

Però sí, el nivell... cap se vol presentar a cap prova, simplement és aprendre la llengua per aprendre-la, i el nivell vaig adaptant-me un poc a cadascuna de les necessitats. I sobretot fem moltes coses orals, i moltes coses del dia a dia, de situacions quotidianes que se poden trobar en el dia a dia més que explicar-los el subjuntiu o no sé què perquè... però bé.

A: Està molt bé. Aleshores, això, em deies que, comentaves per exemple que amb el Casal Català tens, o sigui, col·labores amb alguna activitat o això amb el Casal tens relació?

O: Bàsicament com nosaltres estem en el Casal, ara mateix, des de novembre o així que vam començar a col·laborar amb el Casal Català, doncs sempre està bé que els alumnes sàpiguin que hi ha una entitat a Tolosa que promou la llengua catalana i per tant que fa activitats en català, que poden anar allí a escoltar català, que poden anar... perquè per exemple el que et deia, hi ha molta gent que és filla de o nascuda a... o fins i tot tinc un matrimoni major que ell és nascut al Pallars Sobirà aleshores coneix un poc algunes de les realitats catalanes no? I aleshores per exemple el dia de la calçotada, doncs es va assabentar que hi havia una calçotada a Tolosa i es va alegrar molt. Bé totes aquestes coses sempre està bé que se sàpiga. Però pel meu compte i perquè jo estic en el Casal.

A: Sí, no perquè hi hagi cap obligació.

O: Però no hi ha ningun tipus de relació directa entre res.

A: Doncs si vols afegir alguna cosa dels cursos o dels alumnes...

O: No, no, no, ja està bé, estic molt content la veritat. La veritat és que estic supercontent de poder fer les classes de català aquí.

A: Sí, en realitat estàs seguint amb el teu currículum i alhora tens experiència.

O: Exacte. Amb una diferència, perquè jo per exemple sóc profe d'institut i per tant tots aquests nivells inicials jo no l'havia tocat mai.

A: Ah, clar.

O: Aleshores per mi és una experiència superbonica el fer... veure com el primer tenen vergonya o no volen parlar el català i ara, per exemple en el Cervantes que portem 5-6 sessions ja comencen a parlar, no sé per a mi això està molt bé. I res, és el que hi ha.

A: Doncs moltes gràcies per haver participat.

O: Moltes gràcies a tu.

8.3. Dades aportades pels entrevistats

Dades sobre el nombre d'alumnes a l'Université de Toulouse Jean-Jaurès

OFFRE EN CATALAN – Université de Toulouse 2 Jean Jaurès.

Statistiques depuis 2008-2009 établies à partir des chiffres fournies par la DEEP-OVE et réalisées par Fabrice Corrons, responsable de la Section de Catalan et de la Licence LLCER Catalan.

Sigles :

Type de formation suivie :

LANSAD : option de catalan de 2h par semaine pour des étudiants qui suivent une autre filière (espagnol, philosophie, histoire, psychologie, etc)

DA : Discipline Associée, nouveau nom de la « mineure », soit 6H par semaine en L1 puis 4H à partir de la L2 : l'association de deux filières est obligatoire en L1 et à partir de la L2 les étudiants choisissent soit le « parcours centré », où la discipline associée disparaît au profit de la discipline principale (espagnol, occitan, lettres modernes, etc), soit le « parcours DP/DA » qui leur permet de maintenir cette discipline associée.

DP : Discipline Principale.

Régime des étudiants :

CC : étudiants en Contrôle Continu, assidus : ils ont choisi de suivre les cours en présentiel

CT : étudiants en Contrôle Termina, non-assidus : ils ont choisi de ne pas suivre les cours en présentiel. Pour ces étudiants non-assidus, il y a deux modalités : les étudiants qui suivent l'Enseignement à Distance du SED (en catalan, n'est actuellement proposé au SED que les UE de préparation aux niveaux A1, A2 et B1) ; et les autres.

N.B. : pour les matières réservées aux étudiants en Discipline Principale catalan, le choix entre CC et CT n'est pas pertinent pour l'instant puisque la Présidence n'autorise pas le financement de cours pour ces matières qui ont certes de faibles effectifs.

Résumé des statistiques :

Selon le type de formation suivie :

-Etudiants qui ont choisi la DP de Catalan (08 en 15-16) : +100% par rapport à 2014-2015
+300% par rapport à la moyenne 2008/2015

-Etudiants qui ont choisi la DA de Catalan (94 en 15-16) : +118% par rapport à 2014-2015
+487% par rapport à la moyenne 2008/2015

-Etudiants qui ont choisi le Cat. en option (91 en 15-16) : +23% par rapport à 2014-2015 +13%
par rapport à la moyenne 2008/2015

Selon le régime des étudiants :

-Etudiants qui ont choisi le Cat. en CC (151 en 15-16) : +75,5% par rapport à 2014-2015
+138,5% par rapport à la moyenne 2008/2015

-Etudiants qui ont choisi le Cat. en CT (42 en 15-16) : +20% par rapport à 2014-2015 +20% par rapport à la moyenne 2008/2015

-Tous les étudiants de Catalan (193 en 15-16) : +63,5% par rapport à 2014-2015 +237,7% par rapport à la moyenne 2008/2015

Année	Régime	A1	A2	B1	B2*	Total LANSAD	DA – L1	DA – L2	Total DA	DP – L1	DP – L2	Total DP	TOTAL SED	TOTAL CC et/ou CT
15-16	CC	35	12	06	05	58	76	14	90	03	00	93		151
	CT SED	16	04	06		26							26	
	NON SED	05	00	01						01				
	CT TOUS	21	04	07	01	33	04	00	04	04	01	05		42
	TOTAL CC/CT	56	16	13	06	91	80	14	94	07	01	08		193
14-15	CC	24	10	4	6	44	33	6	39	01	02	43		86
	CT SED	20	03	03	XX	26							26	
	NON SED	00	00	02	02	04								
	CT TOUS	20	03	5	2	30	04	00	04	01	00	01		35
	TOTAL CC/CT	44	13	9	8	74	37	06	43	02	02	04		118
13-14	CC	24	6	4	3	37	23	03	26	00	01	27		64
	CT SED	16	05	03	XX	24							24	
	NON SED	01	00	01	02	04								
	CT TOUS	17	5	4	2	28	03	00	03	02	00	02		33
	TOTAL CC/CT	41	11	8	5	65	26	03	29	02	01	03		97
12-13	CC	32	06	03	02	43	03	06	49	00	01	51		83
	CT SED	22	03	06	XX	31							31	
	NON SED	03	00	02	01	06								
	CT TOUS	25	03	08	01	37	02	00	02	00	00			39
	TOTAL CC/CT	57	09	11	03	80	05	06	11	00	01	01		92

11-12	CC	42	06	04	04	56	10	02	12	00	01	13		89
	CT SED	20	07	04	XX	31							31	
	NON SED	09	00	00	00									
	CT TOUS	29	07	04	00	40	00	00	00	01	00	01		41
	TOTAL CC/CT	71	13	08	04	96	10	02	12	01	01	02		110
10-11	CC	33	05	04	01	43	05	03	48	02		50		83
	CT SED	18	07	00	00	25							25	
	NON SED	05	00	03	01									
	CT TOUS	23	07	03	01	34	02	00	02	00	00	00		36
	TOTAL CC/CT	56	12	07	02	77	07	03	10	02	02	02		89
09-10	CC	35	15	04	01	55	02	00	62	00	00	62		87
	CT SED	19	07	00	00	26							26	
	NON SED	06	01	00	00									
	CT TOUS	25	08	00	00	33	00	00	00	01	00	01		34
	TOTAL CC/CT	60	23	04	01	88	02	00	62	01	00	01		91
08-09	CC	52	1	02	01	56	04	01	63	00	00	63		81
	CT SED	15	03	00	00	18							18	
	NON SED	05	00	02	01									
	CT TOUS	20	03	02	01	26	00	00	00	01	00	01		27
	TOTAL CC/CT	72	04	04	02	82	04	01	63	01	00	01		88

8.4. Càlculs estadístics

Aquí s'hi troben les hipòtesis per les quals calen càlculs matemàtics per demostrar-les o refutar-les.

Hipòtesi 1: El perfil d'estudiant del Casal Català de Tolosa és una persona major de 60 anys.

En termes matemàtics, es pot comprovar si aquest resultat (69% dels estudiants majors de 60) és estadísticament significatiu. Es va decidir que la hipòtesis seria certa si com a mínim el 50% dels assistents són majors de 60 anys. D'aquesta manera es plantegen les hipòtesis nul·la (H_0) i alternativa (H_1) següents:

$$H_0: p = 0.5$$

$$H_1: p > 0.5$$

on p és la proporció d'alumnes majors de 60 anys.

Com que la mida mostral és gran, es determina que la proporció calculada amb la mostra, $\hat{p}$, segueix una distribució binomial (típica per a preguntes amb resposta dicotòmica) asimptòticament normal. Això vol dir, que quan la mostra és major de deu individus, si H_0 és certa:

$$\hat{p} \sim N\left(p_0, \sqrt{\frac{p_0(1-p_0)}{n}}\right)$$

on n és el nombre de participants que han respost a la pregunta en qüestió, en aquest cas 29, l'estadístic de contrast és:

$$Z \approx \frac{0.69 - 0.5}{\sqrt{\frac{0.5(1-0.5)}{29}}} = 2,04$$

Si la proporció és 0.5 aleshores la probabilitat d'obtenir aquest estadístic és:

$P(X \geq 0.69) = P(Z \geq 2.04) = 0.02$ (molt improbable).

El valor 0.02 s'obté de buscar la $Z=2.04$ a la taula de la normal i trobar el valor de probabilitat 0.9793. Aquesta és la probabilitat que $P(X \leq 2.04)$. Com que busquem el contrari, $P(X > 2.04)$ fem $1 - 0.9793 = 0.02$ (la probabilitat del contrari és 1 menys la probabilitat de l'esdeveniment).

En condicions de normalitat, sempre que l'estadístic sigui major que 1.645 i la hipòtesis alternativa sigui unilateral dreta (e.g. el paràmetre és major que el valor en que es contrasta l'igualtat a la hipòtesis nul·la) es rebutja la hipòtesis nul·la. És a dir, triem la hipòtesis alternativa per explicar les dades perquè el valor de l'estadístic que trobem es troba menys del 5% de les vegades sota la hipòtesis nul·la.

Aquest valor de l'estadístic ens indica que, si és certa la hipòtesis nul·la i hi ha el mateix percentatge de gent major que 60 anys i gent menor que 60 anys, només aconseguiríem obtenir un resultat tan elevat com el que tenim (un 69% dels individus són majors de 60 anys) en un 2% dels casos. Com que hem establert el nivell de confiança en $\alpha = 0.05$ i 2.04 és major a 1.96, rebutgem la hipòtesis nul·la i afirmem que la majoria dels estudiants del Casal Català tenen més de 60 anys.

S'ha de tenir en compte un possible biaix de resposta ja que 32 persones han respost que estudien al Casal Català però tres d'elles no han indicat la seva edat. Podem ignorar aquest biaix pensant que la resposta d'aquests individus no està fortament relacionada amb una edat inferior a 60 anys i per tant, el resultat del contrast de la nostra hipòtesis segueix sent vàlid.

Hipòtesi 2: El perfil d'estudiant de la Universitat de Tolosa Jean-Jaurès és una persona menor de 26 anys.

Per fer el contrast d'hipòtesis, es va decidir que això seria veritat si com a mínim el 50% dels assistents són menors de 26 anys. D'aquesta manera es plantegen les hipòtesis nul·la (H_0) i alternativa (H_1) següents:

$$H_0: p = 0.5$$

$$H_1: p > 0.5$$

on p és la proporció d'alumnes menors de 26 anys. Seguint amb el plantejament del contrast de la hipòtesi anterior arribem a l'estadístic de contrast següent:

$$Z \approx \frac{0.96 - 0.5}{\sqrt{\frac{0.5(1 - 0.5)}{53}}} = 6.73$$

Com que hem establert el nivell de confiança en $\alpha = 0.05$ i 6.73 és major a 1.96, rebutgem la hipòtesis nul·la i afirmem que la majoria dels estudiants de la Universitat de Tolosa tenen menys de 26 anys.

Hipòtesi 3: El percentatge de dones estudiant català serà major al d'homes.

Seguint el mateix procediment emprat amb les dues hipòtesis anteriors, establint que la hipòtesi seria certa si es complia per a més del 50% de la població, es tornen a plantejar les hipòtesis nul·la (H_0) i alternativa (H_1) següents:

$$H_0: p = 0.5$$

$$H_1: p > 0.5$$

on p és la proporció d'alumnes són dones.

Seguint amb el plantejament dels contrastos d'hipòtesi anteriors arribem als estadístics de contrast següents:

- A la universitat: 5.08
- A l'Instituto Cervantes: 1.34
- Al casal: 1.06
- En general (tota la mostra): 1.84

Així que només es pot acceptar la hipòtesi alternativa per als estudiants de la universitat i per la totalitat de la mostra en general, però no per al casal ni per a l'Instituto Cervantes.

Hipòtesi 4: Els estudiants de català, en la seva majoria, dominen l'espanyol.

La quarta hipòtesi que cal verificar estadísticament és que els estudiants de català a Tolosa dominen l'espanyol, és a dir, en tenen coneixements suficients per mantenir una conversa quotidiana. En termes estadístics, es va decidir que de nou això seria veritat si com a mínim el 50% dels individus indicaven l'espanyol com a llengua dominada a la pregunta 6. D'aquesta manera es plantegen les hipòtesis nul·la (H_0) i alternativa (H_1) següents:

$$H_0: p = 0.5$$

$$H_1: p > 0.5$$

on p és la proporció d'alumnes que responen "Espanyol" a la pregunta.

Seguint amb el plantejament dels contrastos d'hipòtesi anteriors arribem a l'estadístic de contrast següent:

$$Z \approx \frac{0.68 - 0.5}{\sqrt{\frac{0.5(1 - 0.5)}{90}}} = 3.42$$

Com que hem establert el nivell de confiança en $\alpha = 0.05$ i 3.42 és major a 1.96, rebutgem la hipòtesis nul·la i afirmem que la majoria dels estudiants de català saben espanyol.

Hipòtesi 5: Els menors de 26 anys indicaran domini de l'anglès que la resta d'estudiants.

Per veure l'associació es crea una taula de contingència. En aquest cas és la següent:

	Domini d'anglès	Sense domini d'anglès
Major de 26 anys (inclosos)	23	16
Menor de 26 anys	36	15

La proporció de gent que indica anglès sobre el total és: $31/90=0.34444$, aquesta és la nostra hipòtesi nul·la i l'alternativa és que el nombre de joves és major al de majors de 26:

$$H_0: p_j = p_{nj} = 0.34$$

$$H_1: p_j > p_{nj}$$

La taula que s'espera trobar sota la H_0 és:

25.57 13.43

33.43 17.57

I l'estadístic de khi-quadrat és:

$$\chi^2 = \frac{(23 - 25.57)^2}{25.57} + \frac{(16 - 13.43)^2}{13.43} + \frac{(36 - 33.43)^2}{33.43} + \frac{(15 - 17.57)^2}{17.57} = 1.32$$

Com que tenim dues files i dues columnes $(m-1)(m-1)=(2-1)(2-1)=1$ grau de llibertat

La probabilitat que χ^2 sigui igual o menor a 1.32 és del 74%. No podem rebutjar la hipòtesis nul·la. Els joves no indiquen un major nivell d'anglès que la resta.

Hipòtesi 6: Hi ha diferències entre les motivacions per estudiar català en funció de l'edat dels estudiants

Per aquesta hipòtesi s'utilitza l'anàlisi de la variància, ANOVA, que revela que els individus responen diferent i afecten la resposta. Això afecta els resultats ja que no tothom té les mateixes motivacions per aprendre el català. Amb aquesta anàlisi també s'obté el mateix valor per als ítems i això mostra que hi ha diferències entre les motivacions per aprendre el català. S'aplica el test de Turkey per veure on es troben aquestes diferències i amb una funció obtenim l'agrupament de les motivacions similars. A continuació es copien els resultats obtinguts per a la mostra en general i per a la mostra dividida segons els dos perfils establerts d'estudiant de català: el jovent i els majors de 60 anys.

Els resultats inclouen els valors absoluts donats per a cada motivació (amics – Tenir amics catalans, aprofundir – Conèixer ja la llengua catalana i voler-ne aprofundir, arrels – Tenir arrels catalanes, cultura – Tenir un interès per la cultura catalana, cv – Considerar el català com a valor afegit, estudiar uni – Tenir la intenció de cursar estudis en universitats catalanes, fcb – Ser seguidor del Futbol Club Barcelona, feina – Considerar el català important per a la feina, llengües_general – Tenir un interès per les llengües en general, parella – Tenir parella catalana, vacances – Haver fet o voler fer turisme a terres catalanes, viure – Tenir la intenció de traslladar-se a terres catalanes). A continuació s'inclou l'estadístic, el nombre de participants i el mínim i màxim atorgat a cada ítem. El següent grup de respostes ordena les preferències indicant de nou el valor absolut per a l'ítem i de quins altres ítems s'apropa o s'allunya estadísticament (mateixa lletra = apropament).

Resultats per a tota la mostra:

\$means	newdf	\$respostes	std	r	Min	Max
amics		3.777778	2.086757	90	1	6
aprofundir		4.111111	2.008098	90	1	6
arrels		2.966667	2.295330	90	1	6
cultura		5.233333	0.960454	90	2	6
cv		3.988889	1.963112	90	1	6
estudiar_uni		2.533333	1.812565	90	1	6
fcb		2.544444	1.972628	90	1	6
feina		3.266667	1.766098	90	1	6
llengües_general		4.966667	1.425687	90	1	6
parella		1.533333	1.237976	90	1	6

vacances	5.222222	1.149282	90	1	6
viure	3.355556	2.024075	90	1	6

\$comparison
NULL

\$groups		trt	means	M
1	cultura		5.233333	a
2	vacances		5.222222	a
3	llengües_general		4.966667	a
4	aprofundir		4.111111	b
5	cv		3.988889	bc
6	amics		3.777778	bc
7	viure		3.355556	bcd
8	feina		3.266667	cde
9	arrels		2.966667	de
10	fcb		2.544444	e
11	estudiar_uni		2.533333	e
12	parella		1.533333	f

Resultats per als majors de 60 anys:

\$means	df	avis	\$respostes	std	r	Min	Max
amics			3.576923	2.1009156	26	1	6
aprofundir			4.769231	1.9454088	26	1	6
arrels			4.038462	2.4573281	26	1	6
cultura			5.384615	0.6373020	26	4	6
cv			2.076923	1.6952422	26	1	6
estudiar_uni			1.346154	0.8458041	26	1	4
fcb			2.076923	1.7417939	26	1	6
feina			1.884615	1.5053750	26	1	5
llengües_general			4.153846	1.8695948	26	1	6
parella			1.538462	1.3335897	26	1	6
vacances			5.038462	1.5615574	26	1	6
viure			2.115385	1.7047445	26	1	6

\$comparison
NULL

\$groups		trt	means	M
1	cultura		5.384615	a
2	vacances		5.038462	a
3	aprofundir		4.769231	ab
4	llengües_general		4.153846	ab
5	arrels		4.038462	ab
6	amics		3.576923	b
7	viure		2.115385	c
8	cv		2.076923	c
9	fcb		2.076923	c
10	feina		1.884615	c
11	parella		1.538462	c
12	estudiar_uni		1.346154	c

Resultats per als menors de 26 anys:

\$means	df	joves	\$respostes	std	r	Min	Max
amics			3.711538	2.0988936	52	1	6
aprofundir			3.884615	1.9164289	52	1	6
arrels			2.269231	1.9211453	52	1	6

cultura	5.153846	1.0734700	52	2	6
cv	5.057692	1.1617003	52	1	6
estudiar_uni	3.250000	1.8981415	52	1	6
fc	2.826923	2.0648425	52	1	6
feina	4.076923	1.2656263	52	1	6
llengües_general	5.557692	0.6390392	52	4	6
parella	1.384615	1.0319189	52	1	6
vacances	5.269231	0.9312733	52	2	6
viure	3.711538	1.8506654	52	1	6

\$comparison
NULL

\$groups		trt	means	M
1	llengües_general		5.557692	a
2	vacances		5.269231	a
3	cultura		5.153846	a
4	cv		5.057692	a
5	feina		4.076923	b
6	aprofundir		3.884615	b
7	amics		3.711538	bc
8	viure		3.711538	bc
9	estudiar_uni		3.250000	bc
10	fc		2.826923	cd
11	arrels		2.269231	de
12	parella		1.384615	e

Hipòtesi 7: Entre els participants que parlin català a casa, amb la seva mare, amb el seu pare o amb la seva parella hi haurà més tendència a parlar francès per sobre el català que no pas català exclusivament o català per sobre el francès.

Cap participant indica que parli més català que francès en cap d'aquestes situacions. Es calcula una probabilitat condicionada per saber la probabilitat de parlar més francès que català donat que es parla català. Aquest càlcul es fa per a cada una de les situacions analitzades. La hipòtesi nul·la és que $P=0.5$ i la hipòtesi alternativa és que $P>0.5$.

$$P(\text{Francès} > \text{Català} \mid \text{Català}) = \frac{P(\text{Francès} \geq \text{Català})}{P(\text{català})} =$$

A casa:

$$P(\text{Francès} > \text{Català} \mid \text{Català}) = \frac{3}{3} = 1$$

Amb la mare:

$$P(\text{Francès} > \text{Català} \mid \text{Català}) = \frac{8}{12} = 0.67$$

Amb el pare:

$$P(\text{Francès} > \text{Català} \mid \text{Català}) = \frac{7}{11} = 0.64$$

Amb la parella:

$$P(\text{Francès} > \text{Català} \mid \text{Català}) = \frac{6}{7} = 0.86$$

Descartarem la hipòtesis nul·la si

$$Z \approx \frac{p - 0.5}{\sqrt{\frac{0.5(1 - 0.5)}{n}}} \Rightarrow 1.96$$

Situació que no es produeix en cap dels casos (1.73, $Z=1.17$ / $Z= 0.93$ / $Z=1.9$). No podem afirmar que es parla més francès que català donat que es parla català. Aquesta conclusió es veu clarament influenciada pel baix nombre d'individus que parlen català a casa, amb algun dels pares o amb la parella.

Declaració d'autoria

Nom i cognoms: Alba Ferran Bagur

NIF: 46148855E

NIUB: 14908751

Per mitjà d'aquest escrit declaro que sóc l'autora original del treball L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa: On, qui i per què, i que no he emprat per elaborar-lo cap font, incloent-hi les d'internet i altres mitjans electrònics, a part de les indicades. En el treball he indicat com a tals totes les citacions, literals o de contingut, que procedeixen d'altres obres. Tinc coneixement que, en cas contrari, segons indica l'article 18 del capítol 5 de les Normes reguladores de l'avaluació i de la qualificació dels aprenentatges de la UB, l'avaluació comporta la qualificació de "suspens".

Barcelona, 10 de juny del 2016

Signatura:

Resum:

El català és una llengua que s'estudia no només a territoris catalanoparlants, sinó arreu del món. Tolosa de Llenguadoc no n'és una excepció, amb més de 250 persones aprenent la nostra llengua. Aquest estudi exposa quins són els centres que ofereixen cursos de català a Tolosa, quina n'ha estat l'evolució al llarg del temps, quina és la situació avui dia i quina promoció fan del català. També s'investiguen quins són els motius que fan que a Tolosa s'apregui el català i es descriuen dos perfils d'estudiants, similars en molts aspectes però que diferencien en quant edat, motivacions i centre d'estudis.

Paraules clau: aprenentatge de llengües estrangeres, llengua catalana, aprendre català, motivacions, projecció exterior, Tolosa de Llenguadoc, Institut Ramon Llull, Instituto Cervantes, Université de Toulouse Jean-Jaurès, promoció del català.

Abstract:

Catalan is a language that is not only learnt in Catalan areas, but it is also learnt around the world. Toulouse it is not an exception; there, more than 250 people learn Catalan. This study exposes which are the places in Toulouse where Catalan studies are offered, which has been their historical evolution, which is their situation nowadays and how the Catalan language is promoted. In this assignment the motivations to learn Catalan are also investigated, and two learners' profiles are described. These two profiles are similar in many aspects, but they differentiate in age, motivations and place of study.

Key words: second language acquisition, Catalan language, learning Catalan, motivations, external projection, Toulouse, Institut Ramon Llull, Instituto Cervantes, Université de Toulouse Jean-Jaurès, Catalan promotion.

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat de Filologia

Departament de Filologia Catalana

Gran Vila de les Corts Catalanes, 585

08007 Barcelona

Tel. 93 403 56 12

Fax 93 403 56 98

El sotasignat / La sotasignada, participant en un enregistrament que s'inclourà en el **Corpus Oral** del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona, autoritzo que els materials recollits puguin ser utilitzats amb finalitats associades amb la recerca acadèmica.

Barcelona, 11 d abril de 2016

Signatura:

Nom i cognoms:

Fabrice Carrion

U
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat de Filologia

Departament de Filologia Catalana

Gran Vila de les Corts Catalanes, 585
08007 Barcelona
Tel. 93 403 56 12
Fax 93 403 56 98

~~El sotassinat~~ / La sotasignada, participant en un enregistrament
que s'inclourà en el **Corpus Oral** del Departament de Filologia
Catalana de la Universitat de Barcelona, autoritzo que els
materials recollits puguin ser utilitzats amb finalitats associades
amb la recerca acadèmica.

Barcelona, 5 d'abril de 2016

Signatura:

Nom i cognoms:

MARTINEZ GOMEZ Carmen

DNI:

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat de Filologia

Departament de Filologia Catalana

Gran Vila de les Corts Catalanes, 585

08007 Barcelona

Tel. 93 403 56 12

Fax 93 403 56 98

El sotasignat / La sotasignada, participant en un enregistrament que s'inclourà en el **Corpus Oral** del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona, autoritzo que els materials recollits puguin ser utilitzats amb finalitats associades amb la recerca acadèmica.

Toulouse
Barcelona, *2*..... d '*Abril*..... de *2016*...

Signatura:

Nom i cognoms:

MARIA GAMISANS

DNI:

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat de Filologia

Departament de Filologia Catalana

Gran Vila de les Corts Catalanes, 585
08007 Barcelona
Tel. 93 403 56 12
Fax 93 403 56 98

El sotasignat / La sotasignada, participant en un enregistrament que s'inclourà en el **Corpus Oral** del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona, autoritzo que els materials recollits puguin ser utilitzats amb finalitats associades amb la recerca acadèmica.

Barcelona, 12 d' abril de 2016.

Signatura:

Nom i cognoms: Octavi Ruiz Ros

DNI: 20034681-W

